

Hadisler Işığında Hac

Seyyit Ali Kadi Asker

Seyyit Al Rehberlik Makamı Bi'se'si
Öğretim ve Araştırma Bölünü Başkan Yardımcısı
Ali Kadi Asker

İçindekiler

Bismillahirrahmanirrahim	8
Haccın Farz Oluşu	12
Haccın Felsefesi	12
Hac Dinin Güçlenme Vesilesi	13
Hac Kalpleri Huzura Kavuşturur.....	13
Haccı Terkeden	13
Hac ve Kurtuluş	13
Haccın Değeri	13
Haccın Hakkı.....	14
Allah'a Yönelmek.....	14
Haccın Mükâfatı.....	14
Haccın Etkisi	14
Hacda Niyetin Önemi.....	15
Nur Denizine Giriş	15
Hakkın Huzuruna Çıkış	16
Allah'ın Misafirini Ağırması.....	16
Hac ve Cihad.....	16
Haccın Ümreden Üstünlüğü.....	16
Günahların Dökülmesi	16
Duanın Kabul Oluşu	17

Dünya ve Ahireti Kazanma	17
Bilinçli Hac.....	18
Arınmanın Şartı	18
Haccın Bereketleri	18
Kabul Olamayn Hac	19
Haram mal İle Haccetme.....	19
Hacı Adayının Ahlakı.....	19
Başarılı Hac.....	19
Haccın Kısımları.....	20
Hacıların Kısımları	20
Dünyevi Niyet Taşıyan Hacılar	20
Arkadaşlara Karşı Davranış	21
Hacılara Hizmet	21
Hac Yolunda Ölüm	21
Hac Yolunda Harcama	21
İhrama Girmenin Hikmeti	22
İhrama Girmenin Adabı.....	22
Gerçek Lebbeyk	22
Haccın Alâmeti	23
Basiretle Beytullah'a Girmek.....	23
Allah'ın Gazabından Kurtuluş.....	23
Allah ve Peygamber'in (s.a.a) Haremi.....	23

Mescidu'l-Haram'a Girmenin Adabı.....	24
Cennet Köşkleri	24
Haremeyn'de Namazın Hükmü.....	24
Mekke'de Cemaat Namazının Hükmü	25
Diğer Müslümanların Namazlarına Katılmak	25
Kâ'be'nin Dörtgen Oluşu	25
Kâ'be'ye Bakmanın Fazileti	26
İlahi Fırsat	26
Rahmet ve Bereketlerin İnişi	26
Din ile Kâ'be Arasındaki Bağ	27
Kâ'be'nin Etrafından Toprak Götürmek	27
Kâ'be'nin Perdesi.....	27
Hz. Mehdi'nin (Allah zuhurunu Yakın Eylesin)	
Kâ'be'yi Ziyareti	27
Haceru'l-Esved	28
Uzaktan Selam Vermek	28
Adeletin Doğuşu	28
Harem'de Fedakârlık	29
Eziyetten Kaçınmak.....	29
Elle İşaret Etmek	30
Hanımların Dikkat Etmeleri Gereken Hususlar	
.....	30
Yüce Allah'ın İftihar etmesi.....	30

Tavaf ve Kurtuluş	30
Çok Konuşmadan Kaçınmak.....	31
Tavafın Hikmeti	31
Niyetin Mükâfatı.....	31
Harem Bölgesinin Saygınlığını Korumak.....	31
Makam-i İbrahim'de Namaz Kılmak.....	32
Hz. Hüseyin (a.s)'ın Makam'da Allah'a Yakarışı	32
Arkadaşlara Yardım Etmenin Önemi	32
Zemzem Suyu Har Derdin Dermanı.....	33
Yeryüzünün En Güzel Suyu	33
Hicr-i İsmail.....	33
Hatim	33
Multezem.....	34
Mustecar	34
Rükn-i Yemani	34
Mes'a	35
Kabul Edilen Şefaath	35
Hervele[88]	35
Sa'yde oturmak	35
Arafat'takilerin Yüce Makamı.....	36
Mina	36

Şeytan Taşlama	36
Kurban Kesme	37
Halk Edenler İçin Özel Mağfiret	37
Haccın Hikmetleri	37
Mekke'de Kur'an Hatmetmenin Fazileti	45
Kâ'be ile Vedalaşma	45
Haccın Kabul Oluşunun Belirtisi	46
Haccın Nuru	46
Tekrar Hacca Dönüşü Niyet Etmek	46
Haccın Ne ile Kamil Olur?	46
Peygamber (s.a.a)'i Ziyaret Etmek.....	46
Peygamber (s.a.a) ile Haccetmek	47
Muhabbetten Kaynaklanan Ziyaretin Mükâfatı	47
Yakından Selam Vermenin Fazileti.....	47
Mescidu'n-Nebi'de Namaz Kılmak.....	48
Cennet Bahçesi.....	48
Hz. Fatime'ye (s.a) Selam Vermek	48
İmamlara Selam Vermek.....	48
Uhut Şehitlerine ve Hz. Hamza'ya Selam Vermek	49
İmamların Mezarını Ziyaret Etmek	49
Kuba'da Namaz Kılmak	49

Diğer Müslümanlarla Karşı Güzel Davranış..	49
Hacıları KarşılamaK	50
Hacı Adaylarının Ailelerine Yardımcı Olmak	50

Giriş:

Bismillahirrahmanirrahim

Şu Kâ'be-i Maksut kimin cemalını seyretme yeri?

Yolundaki dikenler, böyle gül ve çiçek olmuş bana.

Hafız

Lügat anlamı yöneliş ve niyet olan hac, dini kültürde Allah'ın evinin ziyaretine yönelmeği ifade eder. Hac, Müslümanların en önemli dini ibadetlerinden biridir. Kâ'be bir mıknatıs gibi her yıl milyonlarca insanı, dünyanın dört bir yanından etrafına toplamaktadır. Buraya gelen Müslümanlar, yerine getirdikleri çeşitli ibadetler ve riayet ettikleri emirler ile fikir ve amel bazında tevhide dayalı bir yaşantı kurabilmek için büyük bir alıştırma sahasında kendilerini yetiştirmenin yanı sıra, İslam'ın güç ve azametini de dünya insanlarına gösteriyorlar.

Bu büyük konferansta, çeşitli ırk ve renkten Müslümanlar Kâ'be'nin etrafında biraraya gelerek birbirleriyle tanışma fırsatını buluyor ve Müslüman toplumların birlik ve beraberliğine zemin oluşturuyorlar.

Hac maneviyet, canlılık, Allah'a kulluk, cesaret, fedakârlık birlik-beraberlik, Allah'a yönelme ve ona bağlanmanın tecelli ettiği bir sahadır.

Böyle mukaddes bir yolculuk Allah'a yönelen kişiler için kendilerini ruh ve ahlak yönünden arındırmak ve ruhlarında bir dönüşüm ve değişim oluşturmak fırsatı olarak değerlendirilmelidir.

Hz. Muhammed (s.a.a) ve din önderlerinin öğretisinde, nur diyarının ziyaretçilerinin bu fırsattan en iyi şekilde yararlanmalarına yardımcı olan birçok noktalar açıklanmıştır. Bu öğretilerde hacı adaylarının yolculuğa başlamadan önce günahattan uzaklaşmaları, ruhlarını tevbe suyu ile yıkamaları, yolculuk masraflarını helal maldan temin etmeleri, yakınları, dostları ve komşuları ile vedalaşmaları, onlardan helallik istemeleri ve onların hoşnutluğunu temin ettikten sonra bu yolculuğa başlamaları tavsiye edilmiştir. Yolculuğa Allah'ı anarak O'na ulaşmak niyetiyle başlamaları ve yolculuk boyunca da günahattan uzak durmaları emredilmiştir....

Bu emirlere amel etmek, hacı adayında köklü bir değişimin oluşmasına, böylece onun muhtemel hatalı geçmişinden uzaklaşmasına ve doğru İslami bir hayata hazırlanmasına sebep olur.

Kâ'be, Allah'ın evi, gönüller evidir.

Hakk'ın tecelli yeri kutsal diyarıdır.

Bir kelebek misali olana ne mutlu

O evin çevresinde tavaf ederken.

Hadislerde haccın hedefinin ziyaretçilerde ruhi ve ahlaki bir değişim felaha yönelik ve Allah'a yakınlaşmak olduğu açıklanmıştır.

Hacı adayları, kendilerini düzeltmek, ruhi ve ahlaki bir değişiklik ve oluşuma erişmek gayesiyle bu ilahi yolculuğu gerçekleştirirlerse, - her yıl hac ve ümre için gelen kalabalık toplulukların varlığı nazara alındığında- bu değişim ve ıslah mutlaka çeşitli toplumlara da yansır.

Hacca giden her Müslüman yolculuk boyunca ve döndükten sonra İslami ahlaka riayet etmek kararı içinde olur; haramlardan uzak durmayı ve dini farzlarını yüce Allah'ın istediği şekilde yerine getirmeği azmederse, ister-istemez bu, onun çocuklarına ve akrabalarına, dost ve iş arkadaşlarına da yansır. Bu da toplumda büyük bir ahlakı gelişmenin oluşmasına yol açar.

Elinizde bulunan Őu eser, Hz. Hz. Peygamber (s.a.a) ve Masum İmamlar (a.s)'ın hacılara yol göstericilik mahiyetinde söylemiş oldukları öğretilerinden oluşmaktadır. Bu öğretilere amel etmekle, ilahi ve manevi bir yolculuk olan haccın bereket ve nurundan hakkıyla yararlanma fırsatını bulmayı umarız.

Ey maksadım, muradım Allah!
Hem kazancım, hem kârım Allah!
Uykum, uyanmam senin için
Şehrine geldim özgürlük için
Rızandan başka bir hacetim yok
Menzilinden başka bir maksadım yok
Likandan başka hiçbir şey istemem
Seni anmak dışında rahatlık aramam
Susuzum, doyumum senin elinde
Aydınlık ve basiretim senin yanında
Yorgunum huzurum sensin
Dertliyim dermanım sensin.

Haccın Farz Oluşu

قَالَ عَلِيُّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «فَرَضَ عَلَيْكُمْ حَجَّ بَيْتِهِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلَهُ قِبْلَةً لِلْأَنَامِ».^[1]

Hz. İmam Ali (a.s): “Allah yaratıklara kiblegâh yaptığı saygın evini (Beytullah’ı) hacetmeği size farz kıldı.

قَالَ عَلِيُّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «فَرَضَ حَجَّهُ وَ أَوْجَبَ حَقَّهُ وَ كَتَبَ عَلَيْكُمْ وَفَادَتَهُ، فَقَالَ سُبْحَانَهُ: ﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَ مَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾».^[2]

Hz. İmam Ali (a.s): “Allah haccı size farz kıldı, hakkını yerine getirmeği gerekli bildi, huzuruna çıkmayı size yazdı ve şöyle buyurdu: ‘Yoluna gücü yetenlerin o evi hacetmesi (o evin ziyaretine gitmeye niyetlenmesi) Allah’ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır. Kim inkar ederse bilsin ki Allah tüm âlemlerden ganidir.’ (Âl-i İmran Suresi: 97)

Haccın Felsefesi

قَالَ عَلِيُّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «جَعَلَهُ سُبْحَانَهُ عَلَامَةً لِتَوَاضُعِهِمْ لِعَظَمَتِهِ وَإِذْعَانِهِمْ لِعِزَّتِهِ».^[3]

Hz. İmam Ali (a.s): “Allah, haccı kullarının kendi azameti karşısında mütevazı olmalarına ve onun üstünlüğüne itiraf etmeleri için bir alamet kıldı.

قَالَ عَلِيُّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «جَعَلَهُ سُبْحَانَهُ لِلْإِسْلَامِ عَلَمًا وَ لِلْعَائِدِينَ حَرَمًا».^[4]

Hz. İmam Ali (a.s): “Allah Kâ’be’yi İslam’a bir bayrak ve sığınanlara korunmuş bir bölge yaptı.”

^[1] Nehcü'l-Belağa, Hutbe: 1.

^[2] Vesailu's-Şiâ, c. 11 s. 15; Nehcü'l-Belağa, Hutbe: 1

^[3] Nehcü'l-Belağa, Hutbe: 1

^[4] Vesailu's-Şiâ, c. 11 s. 15; Nehcü'l-Belağa, Hutbe: 1

Hac Dinin Güçlenme Vesilesi

قَالَ عَلِيُّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «وَالْحَجُّ تَقْوِيَةٌ لِلدِّينِ».^[5]

Hz. İmam Ali (a.s): “Allah hac farızasını, dini güçlendirme vesilesi kıldı.”

Hac Kalpleri Huzura Kavuşturur

قَالَ الْأَبَاقِرُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «الْحَجُّ تَسْكِينُ الْقُلُوبِ».^[6]

Hz. İmam Bakır (a.s): “Hac farızası kalpleri huzura kavuşturur.”

Haccı Terkeden

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَحْجْ فَلَيْمَتْ إِنْ شَاءَ يَهُودِيًّا وَ إِنْ شَاءَ نَصْرَانِيًّا».^[7]

Hz. Muhammed (s.a.a): “Kim hac farızasını yerine getirmeden ölürse, isterse Yahudi olarak istese de Hıristiyan olarak ölsün.”

Açıklama: Aynı konuyu içeren hadis İmam Cafer Sadık’tan (a.s) da nakledilmiştir.^[8]

Hac ve Kurtuluş

«حَجَّ فُلَانٌ أَيْ أَفْلَحَ فُلَانٌ».^[9]

Hz. İmam Muahmmmed Bakır (a.s)’a hacca neden “hac” denilmiştir diye sorulduğunda İmam şöyle dedi: “Haccı yerine getirdi, “kurtuluşa erdi” anlamındadır.”

Haccın Değeri

«وَدَّ مَنْ فِي الْقُبُورِ لَوْ أَنَّ لَهُ حَجَّةً وَاحِدَةً بِالدُّنْيَا وَمَا فِيهَا».^[10]

^[5] Nehcü'l-Belağa, Hutbe: 1

^[6] Biharul-Envar, c. 75 s. 183

^[7] Mustedreku'l-Vesail, c. 8 s., 18; Meheccutu'l-Beyza, c. 2 s. 145.

^[8] Meheccutu'l-Beyza c. 2 S. 145

^[9] Vesailu's-Şiâ, c. 11 s. 103; İlelu's-Şerai s. 411

^[10] Vesailu's-Şiâ, c. 11 s. 110; Tehzibu'l-Ehkâm c. 5 s. 23

Hz. İmam Muahmmmed Bakır (a.s) veya Hz. İmam Cafer Sadık (a.s)^{11[11]} şöyle dedi: “Mezarlarda olanlar, dünyayı ve dünyadaki bütün servetleri vermek pahasına bir haccın sevabını kazanmak isterler.”

Haccın Hakkı

قَالَ الْإِمَامُ زَيْنُ الْعَابِدِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فِي رِسَالَةِ الْحُقُوقِ: «حَقُّ الْحَجِّ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ وَفَادَةٌ إِلَى رَبِّكَ وَفِرَارٌ إِلَيْهِ مِنْ دُنُوبِكَ وَ فِيهِ قَبُولُ تَوْبَتِكَ وَ قَضَاءُ الْفَرَضِ الَّذِي أَوْجَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْكَ».^{[12]12}

Hz. İmam Zeynulabidin (a.s) Hukuk Risalesinde şöyle buyurur: “Haccın hakkına gelince, onun, Rabbinin huzuruna çıkmak, günahlarından O’na doğru kaçış, tevbenin kabul vesilesi ve Allah Teala’nın senin üzerindeki farzını yerine getirmek olduğunu bilmendir.”

Allah’a Yönelmek

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَنْ حَجَّ يُرِيدُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَا يُرِيدُ بِهِ رِيَاءً وَلَا سُمْعَةً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ الْبُتَّةَ».^{[13]13}

Hz. İmam Sadık (a.s): “Bir gösteriş veya başkalarına duyurma isteği olmaksızın sırf Allah’ın rızasını isteyerek hacceden kişiyi Allah mutlaka bağışlar.”

Haccın Mükâfatı

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «لَيْسَ لِلْحَجَّةِ الْمَبْرُورَةِ ثَوَابٌ إِلَّا الْجَنَّةُ».^{[14]14}

Hz Muhammed (s.a.a): “Kabul olunmuş haccın mükâfatı, cennetten başka bir şey değildir.”

Haccın Etkisi

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَا مِنْ سَفَرٍ أَبْلَغَ فِي لَحْمٍ وَلَا دَمٍ وَلَا جِلْدٍ وَلَا

^{11[11]} Bu tereddüt, raviden kaynaklanmıştır.

^{12[12]} Men Layahzeruhu’l-Fakih c. 2 s. 620

^{13[13]} Vesailu’ş-Şia c. 11 s. 109 Sevabu’l-A’mal s. 70

^{14[14]} Sünen-i Tirmizi c. 3 s. 175 H. 8190

شَعْرٍ مِنْ سَفَرٍ مَكَّةَ وَ مَا أَحَدٌ يَبْلُغُهُ حَتَّى تَنَالَهُ الْمَشَقَّةُ».[15]15

Hiz. İmam Sadık (a.s): “Hiç bir yolculuk, Mekke yolculuğu kadar insanın et, kan, deri ve saçında etki yapmaz. Hiç bir kimse, zorluğa katlanmadan bu yolculuğu gerçekleştiremez.”

Hacda Niyetin Önemi

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «لَمَّا حَجَّ مُوسَى (عَلَيْهِ السَّلَامُ) نَزَلَ عَلَيْهِ جِبْرَائِيلُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فَقَالَ لَهُ مُوسَى يَا جِبْرَائِيلُ: '... مَا لِمَنْ حَجَّ هَذَا الْبَيْتَ بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ وَ نَفَقَةٍ طَيِّبَةٍ؟' فَرَجَعَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ، فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ: 'قُلْ لَهُ أَجْعَلُهُ فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى مَعَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ، وَ حَسُنَ أَوْلَئِكَ رَفِيقًا'».[16]16

Hiz. İmam Sadık (a.s): Hac farızasını yerine getiren Hiz. Musa (a.s)’a Cebrail nazil oldu. Musa (a.s): “Ey Cebrail! Bu evi doğru bir niyet ve temiz bir mal ile ziyaret edenin mükâfatı nedir? dedi. Cebrail Aziz ve Celil Allah’a yöneldi. Allah ona Musa’ya şöyle de diye vahyetti: Onu yüce beraberlik makamında peygamberler, doğrular, şehitler ve salihler ile bir araya getiririm. Onların arkadaşlığı ne güzeldir!

Nur Denizine Giriş

Abdurrahman b. Semure şöyle naklediyor: “Bir gün, Hiz. Peygamber (s.a.a)’in yanında bulunduğumuz bir sırada Hiz. Peygamber (s.a.a): “Dün ilginç şeyler gördüm” dedi. “Cenim, ailem ve evlatlarım sana feda olsun ne gördünüz?” dedim, Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

«رَأَيْتُ رَجُلًا مِنْ أُمَّتِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ ظُلْمَةٌ وَ مِنْ خَلْفِهِ ظُلْمَةٌ وَ عَنْ يَمِينِهِ ظُلْمَةٌ وَ عَنْ شِمَالِهِ ظُلْمَةٌ وَ مِنْ تَحْتِهِ ظُلْمَةٌ مُسْتَنْقِعًا فِي ظُلْمَةٍ فَجَاءَهُ حَجُّهُ وَ عُمَرَتُهُ فَأَخْرَجَاهُ مِنَ الظُّلْمَةِ وَ أَدْخَلَاهُ فِي النُّورِ».[17]17

“Ümmetinden birisinin önünden, arkasından, sağından, solundan altından karanlıkla kuşatılmış olduğunu ve karanlığa gark olduğunu gördüm. Bu sırada onun hac ve ümresi ona doğru geldi ve onu karanlıklardan çıkarıp nura götürdüler.”

[15]15 el-Kâfi c. 4 s. 262

[16]16 Men Layahzeruhu'l-Fakih c. 2 s. 235

[17]17 El-Emali, Saduk 301, 342, Mustedreku'l-vesail c. 8 s. 39

Hakkın Huzuruna Çıkış

قَالَ عَلِيٌّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «الْحَاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ وَفَدُّ اللَّهِ، وَ حَقُّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكْرِمَ وَفَدَّهُ وَ يَحْبُوهُ بِالْمَغْفِرَةِ».[18]18

Hz. İmam Ali (a.s): “Hac ve ümre yapanlar Allah’ın huzuruna çıkan heyettirler. Allah’ın kendi huzuruna çıkan heyeti, ağırlaması ve onlara bağışını hibe etmesi bir haktır.”

Allah’ın Misafirini Ağırlaması

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «إِنَّ ضَيْفَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ رَجُلٌ حَجَّ وَ اعْتَمَرَ، فَهُوَ ضَيْفُ اللَّهِ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَنْزِلِهِ».[19]19

Hz. İmam Sadık (a.s): “Hac veya ümre yapan kimse, kendi evine dönünceye kadar Allah’ın misafiridir.”

Hac ve Cihad

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «جِهَادُ الْكَبِيرِ وَ الصَّغِيرِ وَ الضَّعِيفِ وَ الْمَرْأَةِ الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ».[20]20

Hz. Peygamber (s.a.a): “Yaşlının, küçüğün, zayıfın ve kadının cihadı hac ve ümredir.”

Haccın Ümreden Üstünlüğü

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «إِعْلَمَنَّ أَنَّ الْعُمْرَةَ هِيَ الْحَجُّ الْأَصْغَرُ، وَ أَنَّ عُمْرَةَ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَ مَا فِيهَا وَ حَجَّةٌ خَيْرٌ مِنْ عُمْرَةٍ».[21]21

Hz. Peygamber (s.a.a): “Ümre küçük hacdir; Bir ümre dünyadan ve ondaki her şeyden daha üstündür. Haccetmek ise ümre yapmaktan daha üstündür.”

Günahların Dökülmesi

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «أَيُّ رَجُلٍ خَرَجَ مِنْ مَنْزِلِهِ حَاجًّا أَوْ مُعْتَمِرًا، فَكُلَّمَا رَفَعَ قَدَمًا وَ وَضَعَ قَدَمًا، تَنَاطَرَتِ الدُّنُوبُ مِنْ بَدَنِهِ كَمَا يَتَنَاطَرُ الْوَرَقُ مِنَ الشَّجَرِ، فَإِذَا وَرَدَ الْمَدِينَةَ وَ صَافَحَنِي بِالسَّلَامِ صَافَحَنَهُ الْمَلَائِكَةُ بِالسَّلَامِ، فَإِذَا وَرَدَ ذَا

[18]18 Vesailu's-Şiâ, c. 4 s. 116; Tuhafu'l-Ukul s. 123

[19]19 El- Hisal, 127, Vesailu's-Şiâ, c. 14 s. 586

[20]20 Sünen-i Nisai, c. 5 s. 114.

[21]21 Mu'cemu'l-Kebir, Tabarani, c. 9 s. 44.

الْحُلَيْفَةِ وَ اغْتَسَلَ طَهْرَهُ اللَّهُ مِنَ الذُّنُوبِ، وَ إِذَا لَيْسَ ثَوْبَيْنِ جَدِيدَيْنِ جَدَّدَ اللَّهُ لَهُ الْحَسَنَاتِ، وَ إِذَا قَالَ: «لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، أَجَابَهُ الرَّبُّ عَزَّ وَ جَلَّ: «لَبَّيْكَ وَ سَعْدَيْكَ، أَسْمِعْ كَلَامَكَ وَ أَنْظِرْ إِلَيْكَ»، فَإِذَا دَخَلَ مَكَّةَ وَ طَافَ وَ سَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةِ وَصَلَ اللَّهُ لَهُ الْخَيْرَاتِ».^{[22]22}

Hiz. Muhammed (s.a.a): “Eviden haccetmek veya ümre yapmak için çıkan kimse her adımını kaldırıp yere koydukça, yaprağın ağaçtan döküldüğü gibi günahları vücudundan dökülür. Medine’ye varıp selam ile beni ziyaret ettiğinde melekler de selamla onu ziyaret ederler. Zulhuleyfe’ye (Şecere Mescidi’ne) gelip guslettiğinde Allah onu günahlarından arındırır. İki yeni ihram elbisesini giydiğinde Allah mükâfat ve iyiliklerini ona yeniler. “Lebbeyk Allahumme lebbeyk” dediğinde Aziz ve Celil olan Rab ona şöyle karşılık verir: ‘Lebbeyk ve Sa’deyk, senin sözlerini işitiyor ve seni gözetiyorum.’ Mekke’ye varıp Safa ile Merve arasında sa’y ettiğinde Allah hayırlarını ona sürekli kılar.

Duanın Kabul Oluşu

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «أَرْبَعَةٌ لَا تَرُدُّ لَهُمْ دَعْوَةً حَتَّى تَفْتَحَ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ تَصِيرَ إِلَى الْعَرْشِ: الْوَالِدُ لِوَلَدِهِ، وَ الْمَظْلُومُ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ، وَ الْمُعْتَمِرُ حَتَّى يَرْجِعَ، وَ الصَّائِمُ حَتَّى يُفْطِرَ».^{[23]23}

Hiz. Peygamber (s.a.a): “Dört kişinin duası asla geri çevrilmez; göklerin kapısı mutlaka ona açılır ve Arşa kadar ulaşır.

- Babanın oğlu hakkındaki duası
- Mazlumun zalim hakkındaki duası
- Ümre yapanın ümresini bitirinceye kadar yaptığı dua
- Orucunu açıncaya kadar oruçlu kimsenin duası.”

Dünya ve Ahireti Kazanma

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «مَنْ أَرَادَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ فَلْيُؤَمِّمْ هَذَا الْبَيْتَ، فَمَا آتَاهُ عَبْدٌ يَسْأَلُ اللَّهَ دُنْيَا إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ مِنْهَا وَ لَا يَسْأَلُهُ آخِرَةً إِلَّا أَدَّخَرَ لَهُ مِنْهَا».^{[24]24}

²²[22] El-Hac ve Umre fil Kur’an vel-Hadis s. 148, 325.

²³[23]- el-Kâfi c. 2 s. 510

²⁴[24] Musnedu’l-İmam Zeyd, s. 197

Hiz. Peygamber (s.a.a): Dünya ve ahireti isteyen, bu evi ziyarete yönelsin. Buraya varan kişi dünya isterse mutlaka dünya nimetlerinden ona verilir. Ahiret isterse ahiret nimetleri onun için muhafaza edilir.

Bilinçli Hac

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) فِي خُطْبَتِهِ يَوْمَ الْغَدِيرِ: «مَعَاشِرَ النَّاسِ، حَجُّوا الْبَيْتَ بِكَمَالِ الدِّينِ وَ النَّقْضِ، وَلَا تَنْصَرِفُوا عَنِ الْمَشَاهِدِ إِلَّا بِتَوْبَةٍ وَ إِقْلَاعٍ».^[25]

Hiz. Resulullah (s.a.a) Gadir günü okuduğu hutbesinde şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Tam bir basiret ve dine bağlılık ile Beytullah’ı ziyaret edin. Bu mukaddes mekanlardan tevbesiz ve günahlardan kopmadan ayrılmayın.

Arınmanın Şartı

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): كَانَ أَبِي يَقُولُ: «مَنْ أَمَّ هَذَا الْبَيْتَ حَاجًّا أَوْ مُعْتَمِرًا مُبْرَأً مِنَ الْكِبْرِ رَجَعَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَهَيْئَةِ يَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ».^[26]

Hiz. İmam Sadık (a.s): “Babam şöyle diyordu: Kim hac veya ümre niyetiyle kibirden uzak durarak bu eve yönelirse, anneden doğduğu gün gibi günahlarından arınır.”

Haccın Bereketleri

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «حَجُّوا وَ اعْتَمِرُوا تَصِحَّ أَبْدَانُكُمْ وَ تَتَسَبَّحَ أَرْزَاقُكُمْ وَ تُكْفَرُوا مَوْؤَنَاتِ عِيَالِكُمْ». وَ قَالَ: «الْحَاجُّ مَغْفُورٌ لَهُ وَ مَوْجُوبٌ لَهُ الْجَنَّةُ وَ مُسْتَأْنَفٌ لَهُ الْعَمَلُ وَ مَحْفُوظٌ فِي أَهْلِهِ وَ مَالِهِ».^[27]

Hiz. İmam Sadık (a.s): “İmam Zeynülabidin şöyle dedi: Hac ve ümre yapınız, vücudunuz sıhhatli olur, rızıkınız bollaşır ve ailenizin ihtiyaçları karşılanır. (Geçim sıkıntınız olmaz)” Yine şöyle dedi: “Haceden bağışlanır, cennete girmesi kesinleşir; ameli ilk baştan yazılır; aliesi ve malı kendisi için korunur.”

²⁵[25] El-Hac ve Umre fil Kur’an vel-Hadis s. 258, 718.

²⁶[26] el-Kâfi c. 4 s. 252

²⁷[27] el-Kâfi c. 4 s. 252

Kabul Olamayn Hac

عَنْ أَبِي جَعْفَرِ الْبَاقِرِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «مَنْ أَصَابَ مَالًا مِنْ أَرْبَعٍ لَمْ يُقْبَلْ مِنْهُ فِي أَرْبَعٍ: مَنْ أَصَابَ مَالًا مِنْ غُلُولٍ أَوْ رَبًّا أَوْ خِيَانَةً أَوْ سَرِقَةً لَمْ يُقْبَلْ مِنْهُ فِي زَكَاةٍ وَلَا صَدَقَةٍ وَلَا حَجٍّ وَلَا عُمْرَةٍ».^{[28]28}

Hız. İmam Muhammed Bakır (a.s): “Dört yoldan mal elde eden kişinin, dört işte yaptığı harcamalar kabul olmaz: Aldatma, riba, hıyanet ve hırsızlık yoluyla mal elde eden kişinin zekât, sadaka, hac ve ümrede yaptığı harcama kabul olmaz.”

Haram mal İle Haccetme

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «لَا يَقْبَلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ حَجًّا وَلَا عُمْرَةً مِنْ مَالٍ حَرَامٍ».^{[29]29}

Hız. İmam Muhammed Bakır (a.s): “Allah Teâla, haram mal ile yapılan hac ve ümreyi kabul etmez.”

Hacı Adayının Ahlakı

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «مَا يُعْبَأُ مَنْ يَسْأَلُكَ هَذَا الطَّرِيقَ إِذَا لَمْ يَكُنْ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ: وَرَعٌ يَحْجُزُهُ عَنِ مَعَاصِي اللَّهِ، وَجِلْمٌ يَمْلِكُ بِهِ غَضَبَهُ، وَحُسْنُ الصُّحْبَةِ لِمَنْ صَحِبَهُ».^{[30]30}

Hız. İmam Muhammed Bakır (a.s): “Bu yolu giden kimsede şu üç özellik olmadıkça ona itina edilmez: Allah’ın emirlerine karşı gelmesini önleyen takva, gazabını kontrol etmesini sağlayan hilim ve arkadaşıyla iyi arkadaşlık etmesi.”

Başarılı Hac

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «مَنْ حَجَّ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ يَرْجِعْ كَهَيئَةِ يَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ».^{[31]31}

²⁸[28] El-Emali Saduk s. 442; Vesailu's-Şiâ, c. 11 s. 145

²⁹[29] Biharul-Envar, c. 93 s. 120

³⁰[30] el-Kâfi c. 4 s. 286

³¹[31] Sünen-i Dar- Kutni c. 2 s. 284

Resulullah (s.a.a): “Kim hacceder veya ümre yapar günah işlemez, Allah’ın emrine karşı gelmezse anadan doğduğu gün gibi günahlardan temizlenir.”

Haccın Kısımları

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «الْحَجُّ حَجَّانِ: حَجٌّ لِلَّهِ وَ حَجٌّ لِلنَّاسِ، فَمَنْ حَجَّ لِلَّهِ كَانَ ثَوَابُهُ عَلَى اللَّهِ الْجَنَّةَ، وَ مَنْ حَجَّ لِلنَّاسِ كَانَ ثَوَابُهُ عَلَى النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».^[32]³²

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s): “Hac iki çeşittir: Allah için yapılan hac ve insanlar için yapılan hac. Kim Allah için haccederse, onun mükâfatı Allah’ın bahşettiği cennettir, kim de insanlar için haccederse kıyamet günü onun mükâfatını vermek insanlara düşer.”

Hacıların Kısımları

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «الْحَاجُّ يَصْدُرُونَ عَلَى ثَلَاثَةِ أَصْنَافٍ: فَصِنْفٌ يُعْتَقُونَ مِنَ النَّارِ، وَ صِنْفٌ يَخْرُجُ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وُلِدَتْهُ أُمُّهُ، وَ صِنْفٌ يُحْفَظُ فِي أَهْلِهِ وَ مَالِهِ، فَذَلِكَ أَدْنَى مَا يَرْجِعُ بِهِ الْحَاجُّ».^[33]³³

Hz. İmam Sadık (a.s): “Hacılar üç kısım olarak çıkarlar. Bir kısmı cehennem ateşinden kesin olarak kurtulurlar. Bir kısmı da anadan doğduğu gün gibi günahlarından arınmış olur. Bir kısmının da ailesi ve malı korunur. Bu hacıların kendileriyle getirdikleri en az mükâfattır.”

Dünyevi Niyet Taşıyan Hacılar

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَحُجُّ أَغْنِيَاءُ أُمَّتِي لِلنُّزْهَةِ، وَأَوْسَاطُهُمْ لِلتِّجَارَةِ، وَفُرَاؤُهُمْ لِلرِّيَاءِ وَ السَّمْعَةِ وَفُقَرَاءُهُمْ لِلْمَسْأَلَةِ».^[34]³⁴

Hz. Peygamber (s.a.a): “İnsanlara öyle bir dönem gelir ki; zenginler eğlence, orta halliler ticaret, Kur’an karileri gösteriş ve şöhret, fakirler de dilenmek için haccederler.”

³²[32] Sevalu’l-A’mal s. 74

³³[33] Tehzibu’l-Ehkâm c. 5 s.21

³⁴[34] Tarih-i Bağdad c. 10 s 296 El-Hac ve Umre fil Kur’an vel-Hadis s. 258, 718

Arkadaşlara Karşı Davranış

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «وَطِنُ نَفْسِكَ عَلَى حُسْنِ الصِّحَابَةِ لِمَنْ صَحِبْتَ فِي حُسْنِ خُلُقِكَ، وَ كُفَّ لِسَانِكَ، وَ اكْظَمَ غَيْظَكَ، وَ أَقَلَّ لَعْوِكَ، وَ تَفَرَّشَ عَفْوِكَ، وَ تَسَخَّرَ نَفْسَكَ».^[35]^[35]

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s): “Arkadaşlık ettiğin kimseyle güzel ahlakınla iyi arkadaşlık etmeğe kendini hazırla. Dilini tut, öfkeni yut, boş konuşmanı azalt, affını sergile ve cömert ol.”

Hacılara Hizmet

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «مَنْ أَمَاطَ أَدَى عَنْ طَرِيقِ مَكَّةَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَسَنَةً وَ مَنْ كَتَبَ لَهُ حَسَنَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ».^[36]^[36]

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s): “Allah, Mekke yolundan bir zorluğu gideren kimse için bir iyilik yazar ve Allah, kime bir iyilik yazarsa artık onu azap etmez.”

Hac Yolunda Ölüm

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «مَنْ مَاتَ فِي طَرِيقِ مَكَّةَ ذَاهِباً أَوْ جَائِئياً أَمِنَ مِنَ الْفَرَعِ الْأَكْبَرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».^[37]^[37]

Abdullah b. Sinan İmam Cafer Sadık (a.s)’dan şöyle nakleder: “Mekke yolunda giderken veya dönerken ölen kimse, kıyamet günü büyük korkudan güvende olur.”

Hac Yolunda Harcama

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «دِرْهُمٌ فِي الْحَجِّ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ فِيمَا سِوَى ذَلِكَ مِنْ سَبِيلِ اللَّهِ».^[38]^[38]

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s): “Hacda harcanan bir dirhem bundan başka Allah yollarında harcanan iki milyon dirhemden daha değerlidir.”

³⁵[35] el-Kâfi c. 4 s. 286

³⁶[36] el-Kâfi c. 4 s. 547

³⁷[37] Tehzibul-Ahkâm, c. 5 s. 23

³⁸[38] Tehzibul-Ahkâm, c. 5 s. 22

İhrama Girmenin Hikmeti

عَنْ الرَّضَا (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «فَإِنْ قَالَ: فَلِمَ أُمِرُوا بِالْإِحْرَامِ؟ قِيلَ: لِأَنْ يَتَخَشَعُوا قَبْلَ دُخُولِ حَرَمِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَ أَمْنِهِ وَ لِيَلَّا يَلْهُوُوا وَ يَشْتَغَلُوا بِشَيْءٍ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَ زِينَتِهَا وَ لَدَاتِهَا وَ يَكُونُوا جَادِبِينَ فِيمَا هُمْ فِيهِ قَاصِدِينَ نَحْوَهُ، مُقْبِلِينَ عَلَيْهِ بِكُلِّيَّتِهِمْ، مَعَ مَا فِيهِ مِنْ التَّعْظِيمِ لِلَّهِ تَعَالَى وَ لِبَيْتِهِ، وَ النَّذْلِ لِأَنْفُسِهِمْ عِنْدَ قَصْدِهِمْ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى وَ وِفَادَتِهِمْ إِلَيْهِ، رَاجِينَ ثَوَابَهُ رَاهِبِينَ مِنْ عِقَابِهِ مَاضِينَ نَحْوَهُ مُقْبِلِينَ إِلَيْهِ بِالذَّلِّ وَ الْإِسْتِكَانَةِ وَ الْخُضُوعِ».^[39]

Hiz. İmam Rıza (a.s): “Niçin hacı adaylarına ihrama girmeleri emrolundu? denirse, şöyle cevap verilir: Bu onların Allah’ın saygın ve güven bölgesine girmeden mütevazı olmaları, hiçbir dünya işi, süsü ve eğlencesiyle uğraşmamaları ve yöneldikleri maksat hususunda ciddi olmaları ve tüm varlıklarıyla ona yönelmeleri içindir. Üstelik ihram, Allah’a ve O’nun evine karşı saygı göstermeyi Allah’a yönelirken ve Onun huzuruna çıkarken kendi nefislerini hakir görmelerini ifade eder. Bu durumlarıyla Allah’ın mükafatını umarlar, Onun azabından korkarlar zillet, horluk ve tevazu içinde Ona yönelmiş olurlar.

İhrama Girmenin Adabı

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «إِذَا أَحْرَمْتَ فَعَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَ ذِكْرِ اللَّهِ كَثِيرًا وَ قَلَّةِ الْكَلَامِ إِلَّا بِخَيْرٍ، فَإِنَّ مِنْ تَمَامِ الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ أَنْ يَحْفَظَ الْمَرْءُ لِسَانَهُ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ».^[40]

Hiz. İmam Cafer Sadık (s.a): “İhrama girince, Allah’tan korkmaya, Allah’ı çok anmaya ve hayır dışında az konuşmaya önem ver. Kuşkusuz hac ve ümrenin kâmil olma şartlarından biri de kişinin hayır dışında dilini korumasıdır.

Gerçek Lebbeyk

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «مَا مِنْ مُلَبِّ يُلَبِّي إِلَّا لَبَّى مَا عَنْ يَمِينِهِ وَ شِمَالِهِ مِنْ حَجْرٍ أَوْ شَجَرٍ أَوْ مَدَرٍ حَتَّى تَنْقَطِعَ الْأَرْضُ مِنْ هَاهُنَا وَ هَاهُنَا».^[41]

³⁹[39] Uyun-i Ahbari’-Rıza c. 258 Vesailu’s-Şiâ, c. 12 s. 314

⁴⁰[40] el-Kâfi c. 4 s. 337

⁴¹[41] Sünen-i İbn-i Mace c. 2 s. 975.

Hz. Resulullah (s.a.a): “Lebbeyk söyleyen her kişi ile beraber onun sağında, solunda bulunan bütün taş, ağaç ve balçıklar yerin sonuna kadar onunla beraber lebbeyk derler.

Haccın Alâmeti

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): أَتَانِي جِبْرَائِيلُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فَقَالَ: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَأْمُرُكَ أَنْ تَأْمُرَ أَصْحَابَكَ أَنْ يَرْفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالتَّلْبِيَةِ، فَإِنَّهَا شِعَارُ الْحَجِّ». [42]42

Hz. Peygamber (s.a.a): “Cebrail (a.s) bana gelerek şöyle dedi: Allah Teala ashabına yüksek sesle lebbeyk demeyi emretmeni sana emrediyor. Çünkü bu haccın şiarıdır.”

Basiretle Beytullah’a Girmek

قَالَ الْبَاقِرُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَنْ دَخَلَ هَذَا الْبَيْتَ عَارِفًا بِجَمِيعِ مَا أُوجِبَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ كَانَ آمِنًا فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْعَذَابِ الدَّائِمِ». [43]43

Hz. İmam Muhammed Bakır (a.s): “Allah’ın kendisine farz kıldığı bütün hükümlerin marifetini taşıyarak bu eve giren kimse, ahirette kalıcı azaptan güvende olur.”

Allah’ın Gazabından Kurtuluş

«مَنْ دَخَلَ الْحَرَمَ مِنَ النَّاسِ مُسْتَجِيرًا بِهِ فَهُوَ آمِنٌ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ...». [44]44

Abdullah b. Sinan, İmam Cafer Sadık’a “Kim oraya girerse güvende olur”^{45[45]} ayetinden maksat Kâ’be mi yoksa Harem bölgesi mi? diye sorduğunda İmam şöyle dedi: “Harem’e ona sığınarak giren kişi, Allah’ın gazabından güvende olur.”

Allah ve Peygamber’in (s.a.a) Haremi

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «مَكَّةُ حَرَمُ اللَّهِ وَ حَرَمُ رَسُولِهِ وَ حَرَمُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، الصَّلَاةُ فِيهَا بِمِائَةِ أَلْفِ صَلَاةٍ، وَ الدَّرَاهِمُ فِيهَا بِمِائَةِ أَلْفِ دِرْهَمٍ، وَ الْمَدِينَةُ حَرَمُ اللَّهِ وَ حَرَمُ رَسُولِهِ وَ حَرَمُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ - صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا، الصَّلَاةُ

^{42[42]} Mustedrekü'l-Vesail c. 9 s. 177 Sünen-i Daremi c. 1 s. 462

^{43[43]} Evali'l-Leali, c. 2 s. 227.

^{44[44]} Al-i İmran: 96

^{45[45]} el-Kâfi c. 4 s. 226

فِيهَا بَعْشَرَةٌ آلَافٍ صَلَاةٍ وَ الدِّرْهُمُ فِيهَا بَعْشَرَةٌ آلَافٍ دِرْهُمٍ».[46]46

Hız. İmam Cafer Sadık (s.a): “Mekke Allah’ın, Peygamberi’nin ve Emiru’l-Müminin’in haremidir. Orada bin namaz yüz bin namaz kılmaya denktir. Orada bir dirhem vermek, yüz bin dirheme bedeldir. Medine, Allah’ın Peygamberinin ve Emiru’l-Müminin haremidir. Orada namaz on bin namaza bedeldir. Orada bir dirhem vermek on bin dirheme denktir.”

Mescidu’l-Haram’a Girmenin Adabı

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «إِذَا دَخَلْتَ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ فَادْخُلْهُ حَافِيًا عَلَى السَّكِينَةِ وَالْوَقَارِ وَالْخُشُوعِ...».[47]47

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “Mescdu’l-Haram’a girdiğinde sükûnet, vakar ve huşu içinde ayak yalın olarak oraya gir...”

Cennet Köşkleri

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «أَرْبَعَةٌ مِنْ فُصُورِ الْجَنَّةِ فِي الدُّنْيَا: الْمَسْجِدُ الْحَرَامُ، وَ مَسْجِدُ الرَّسُولِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ)، وَ مَسْجِدُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ، وَ مَسْجِدُ الْكُوفَةِ».[48]48

Emiru’l-Müminin Ali (a.s): “Dünyada dört yer, cennet saraylarındandır. Mescidu’l-Haram, Mescidu’n-Nebi, Beytu’l-Makdis Mescidi ve Kûfe Mescidi.”

Haremeyn’de Namazın Hükümü

عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ شَيْبَةَ قَالَ: كَتَبْتُ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) أَسْأَلُهُ عَنْ إِيْتِمَامِ الصَّلَاةِ فِي الْحَرَمَيْنِ، فَكَتَبَ إِلَيَّ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) يُحِبُّ إِكْتِمَارَ الصَّلَاةِ فِي الْحَرَمَيْنِ فَأَكْثِرْ فِيهِمَا وَ أَيْتَمَّ».[49]49

İbrahim b. Şeybe şöyle dedi: İmam Muhammed Bakır’a (a.s) mektup yazarak iki Harem’de namazları tamam kılmanın hükümünü sordum. İmam şöyle yazdı: Resulullah (s.a.a) iki

46[46] el-Kâfi c. 4 s. 586

47[47] el-Kâfi c. 4 s. 401

48[48] El-Emali Tûsi s. 369 Vesailu’s-Şiâ, c. 5 s. 282

49[49] el-Kâfi c. 4 s. 524

Harem'de çok namaz kılmayı severdi. Sen de oralarda çok namaz kıl ve namazlarını tamam olarak yerine getir.

Mekke'de Cemaat Namazının Hükümü

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ أَبِي نَصْرٍ، عَنْ أَبِي الْحَسَنِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يُصَلِّي فِي جَمَاعَةٍ فِي مَنْزِلِهِ بِمَكَّةَ أَفْضَلُ أَوْ وَحْدَهُ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَقَالَ: «وَوَحْدَهُ».^{[50]50}

Ebu Nasr şöyle der: İmam Musa Kazım'dan (s.a) Mekke'de evinde namazını cemaat ile kılmak mı daha faziletlidir yoksa Mescidu'l-Haram'da münferit olarak kılmak mı diye sordum. İmam şöyle dedi: “Namazını Mescidu'l-Haram'da münferit kılmak daha faziletlidir.”

Diğer Müslümanların Namazlarına Katılmak

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ، قَالَ: «قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «يَا إِسْحَاقُ أَتُصَلِّي مَعَهُمْ فِي الْمَسْجِدِ؟» قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: «صَلِّ مَعَهُمْ فَإِنَّ الْمُصَلِّي مَعَهُمْ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ كَالشَّاهِرِ سَيْفَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ».^{[51]51}

İshak b. Ammar şöyle nakleder: “Hz. İmam Cafer Sadık (a.s) bana şöyle dedi: Ey İshak! Onlarla Mescit'te namazını kılıyorsun mu? Evet dedim. İmam: Onlarla beraber namaz kıl, çünkü onlarla ilk safta namazını kılan Allah yolunda kılıcıyla savaşan kişi gibidir.”^{52[52]}

Kâ'be'nin Dörtgen Oluşu

رُوي أَنَّهُ إِنَّمَا سُمِّيَتْ كَعْبَةً لِأَنَّهَا مَرْبَعَةٌ وَ صَارَتْ مَرْبَعَةً لِأَنَّهَا بِحِذَاءِ الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ وَ هُوَ مَرْبَعٌ وَ صَارَ الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ مَرْبَعًا لِأَنَّهُ بِحِذَاءِ الْعَرْشِ وَ هُوَ مَرْبَعٌ، وَ صَارَ الْعَرْشُ مَرْبَعًا، لِأَنَّ الْكَلِمَاتِ الَّتِي بُنِيَ عَلَيْهَا الْإِسْلَامُ أَرْبَعٌ، وَ هِيَ سُبْحَانَ اللَّهِ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَ اللَّهُ أَكْبَرُ.^{[53]53}

^{50[50]} el-Kâfi c. 2 s. 527

^{51[51]} el-Vafî c. 2 s. 182

^{52[52]} Elbette bunun, hac dönemine mahsus ve özel şartlar gereği riayet edilmesi gereken bir hüküm olması muhtemeldir.

^{53[53]} Men la Yehzeruhu'l-Fakih c. 2 s. 190

Rivayet edilmiştir ki: “Kâ’be’ye, Kâ’be denmesi, onun dörtgen oluşundandır. Onun dörtgen oluşu dörtgen olan Beytu’l-Memur’un hizasında oluşundandır. Beytu’l-Mamur’un dörtgen oluşu da onun arşın hizasında yer almasındandır. Arş da dörtgendir. Arşın dörtgen oluşu da İslam’ın temeli olan kelimelerin dört kelime oluşundandır. Bu kelimeler de subhanallah, elhamdulillah, lailaha illellah ve Allah-u Ekber’dir.

Kâ’be’ye Bakmanın Fazileti

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «مَنْ نَظَرَ إِلَى الْكَعْبَةِ لَمْ يَزَلْ تُكْتَبُ لَهُ حَسَنَةٌ وَتُمْحَى عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى يَنْصَرِفَ بِبَصَرِهِ عَنْهَا».^{[54]54}

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “Kâ’beye bakan kişiye gözünü ondan çevirinceye kadar sürekli sevap yazılır ve günahı silinir.”

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «النَّظَرُ إِلَى الْكَعْبَةِ عِبَادَةٌ، وَ النَّظَرُ إِلَى الْوَالِدَيْنِ عِبَادَةٌ، وَ النَّظَرُ إِلَى الْإِمَامِ عِبَادَةٌ».^{[55]55}

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “Kâ’be’ye bakmak ibadettir. Valideyne bakmak ibadettir. İmam’a bakmak ibadettir.”

İlahi Fırsat

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «إِنَّ لِلْكَعْبَةِ لِلْحِظَّةَ فِي كُلِّ يَوْمٍ يُغْفَرُ لِمَنْ طَافَ بِهَا أَوْ حَنَّ قَلْبُهُ إِلَيْهَا أَوْ حَبَسَهُ عَنْهَا عُدْرًا».^{[56]56}

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “Her gün, Kâ’be’ye ait bir an vardır onda Kâ’be’yi tavaf edenler, kalbi Kâ’be’nin aşkıyla dolanlar yahut bir mazeretten dolayı Kâ’be’yi ziyaret edemeyenler bağışlanırlar.”

Rahmet ve Bereketlerin İnişi

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى حَوْلَ الْكَعْبَةِ عِشْرِينَ وَ

⁵⁴[54] İleluş’şerai s. 396 ve 398

⁵⁵[55] el-Kâfi c. 4 s. 240

⁵⁶[56] el-Kâfi c. 4 s. 240

مِائَةٌ رَحْمَةٌ مِنْهَا سِتُّونَ لِلطَّائِفِينَ وَ أَرْبَعُونَ لِلْمُصَلِّينَ وَ عِشْرُونَ لِلنَّاطِرِينَ».[57]57

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “Allah Teala'nın Kâ'be'nin etrafında yüz yirmi rahmeti vardır; altmışı tavaf edenlere, kırkı namaz kılanlara ve yirmisi de Kâ'be'ye bakanlara aittir.”

Din ile Kâ'be Arasındaki Bağ

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «لَا يَزَالُ الدِّينُ قَائِمًا مَا قَامَتِ الْكَعْبَةُ».[58]58

Hız. İmam Cafer Sadık (s.a): “Din, Kâ'be ayakta kaldığı sürece ayakta kalır.”

Kâ'be'nin Etrafından Toprak Götürmek

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَأْخُذَ مِنْ تُرْبَةٍ مَا حَوْلَ الْكَعْبَةِ، وَ إِنْ أَخَذَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا رَدَّهُ».[59]59

Hız. İmam Sadık (a.s): “Kimseye Kâ'be'nin etrafındaki topraklardan almak düşmez. Eğer bir şey alırsa onu geri götürmelidir.”

Kâ'be'nin Perdesi

عَنْ جَعْفَرٍ، عَنْ أَبِيهِ: «أَنَّ عَلِيًّا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) كَانَ يَبْعَثُ بِكِسْوَةِ الْبَيْتِ فِي كُلِّ سَنَةٍ مِنَ الْعِرَاقِ».[60]60

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s)'dan nakledilmiştir ki: “Ali (a.s), her yıl Irak'tan Kâ'be'nin örtüsünü gönderirdi.”

Hız. Mehdi'nin (Allah zuhurunu Yakın Eylesin) Kâ'be'yi Ziyareti

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ أَنَّهُ قَالَ: سَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَثْمَانَ الْعَمْرِيَّ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فَقُلْتُ لَهُ: رَأَيْتَ صَاحِبَ هَذَا الْأَمْرِ؟ فَقَالَ: نَعَمْ وَ أَخْرُ عَهْدِي بِهِ عِنْدَ بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ وَ هُوَ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ أَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي».[61]61

57[57] el-Kâfi c. 4 s. 240

58[58] el-Kâfi c. 4 s. 271

59[59] A.G.E. s. 229

60[60] Kurbu'l İsnad s. 139

61[61] Men la Yehzeruhu'l-Fakih c. 2 s. 520; Gaybet-i Şeyh Tusi 363

Abdullah b. Cafer el-Himeyeri'den şöyle dediği nakledilmiştir: Muhammed b. Osman el-Amri (r.z)'ye 'Asrın İmam'ını gördün mü diye sordum.' 'Evet,' dedi son görüşmem Beytullahu'l-Haram'ın kenarında idi o şöyle diyordu: "Allah'ım benim hakkındaki vaadini gerçekleştir."

Haceru'l-Esved

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: «الْحَجَرُ يَمِينُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ، فَمَنْ مَسَحَ يَدَهُ عَلَى الْحَجَرِ فَقَدْ بَايَعَ اللَّهَ أَنْ لَا يَعْصِيَهُ».^{[62]62}

Hz. Resulullah (s.a.a): "Haceru'l-Asved Allah'ın yeryüzündeki sağ elidir. Kim elini Haceru'l-esved'e sürerse Allah ile günah işlemeyeceğine dair biat etmiş sayılır."

Uzaktan Selam Vermek

عَنْ سَيْفِ التَّمَّارِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): أَتَيْتُ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ فَوَجَدْتُ عَلَيْهِ زَحَامًا فَلَمْ أَلْقِ إِلَّا رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِنَا فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ: لِأَبَدٍ مِنْ اسْتِيلَامِهِ فَقَالَ: «إِنْ وَجَدْتَهُ خَالِيًا وَ إِيَّا فُسِّلِمَ مِنْ بَعِيدٍ».^{[63]63}

Seyf et-Tammar şöyle diyor: İmam Cafer Sadık'a dedim ki: Haceru'l-esved'e geldiğimde büyük bir kalabalığın etrafında olduğunu gördüm. Orada dostlarımızdan ancak bir kişiyi bulabildim, ondan konuyu sordum; o "Mutlaka istilam etmen gerekir," dedi. Bunun üzerine İmam şöyle dedi: "Eğer etrafını boş bulursan istilam et, yoksa uzaktan selam ver."

Adeletin Doğuşu

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «أَوَّلُ مَا يُظْهَرُ الْقَائِمُ مِنَ الْعَدْلِ أَنْ يُنَادِيَ مُنَادِيَهُ أَنْ يُسَلِّمَ صَاحِبَ النَّافِلَةِ لِصَاحِبِ الْفَرِيضَةِ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ وَ الطَّوَّافَ».^{[64]64}

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s): "Kaim (Mehdi) zuhur ettiğinde ortaya koyacağı ilk adalet, onun tarafından bir münadinin şöyle selenmesidir: Müstehap tavaf yapanlar Haceru'l-esved'i ve tavaf

^{62]}^{62]} El-Hac ve Umre fil Kur'an vel-Hadis s. 102

^{63]}^{63]} Tehzibu'l-Ahkâm c. 5 s. 103

^{64]}^{64]} el-Kâfi c. 4 s. 427

bölgesini farzını yerine getirenlere bıraksınlar.”

Harem'de Fedakârlık

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «أَبْلِغُوا أَهْلَ مَكَّةَ وَ الْمُجَاوِرِينَ أَنْ يُحَلُّوا بَيْنَ الْحُجَّاجِ وَ بَيْنَ الطَّوَافِ وَ الْحَجْرِ الْأَسْوَدِ وَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ وَ الصَّفِّ الْأَوَّلِ مِنْ عَشْرِ تَبَقَى مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ إِلَى يَوْمِ الصَّدْرِ».^{[65]65}

Hz. Peygamber (s.a.a): “Mekke ahalisine ve Mekke’de kalanlara: Tavafı, Haceru’l-esvedî, Makam-ı İbrahîmî ve birinci saffı, Zilka’de’nin son on gününden hacıların dönüş gününe kadar hacılara bıraksılmasının bildirilmesini emrederdi.”

Eziyetten Kaçınmak

عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُمَانَ قَالَ: كَانَ بِمَكَّةَ رَجُلٌ مَوْلَى لِبَنِي أُمَيَّةَ يُقَالُ لَهُ ابْنُ أَبِي عَوَانَةَ. لَهُ عِنَادَةٌ، وَ كَانَ إِذَا دَخَلَ إِلَى مَكَّةَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) أَوْ أَحَدٌ مِنْ أَشْيَاحِ آلِ مُحَمَّدٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) يَعْثُبُ بِهِ، وَ إِنَّهُ أَتَى أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) وَ هُوَ فِي الطَّوَافِ فَقَالَ: يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ مَا تَقُولُ فِي اسْتِيلَامِ الْحَجْرِ؟ فَقَالَ: «اسْتَلَمَهُ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ)». فَقَالَ لَهُ: مَا أَرَاكَ اسْتَلَمْتَهُ. قَالَ: «أَكْرَهُ أَنْ أُؤْذِيَ ضَعِيفًا أَوْ أَنْ أَدَى». فَقَالَ: قَدْ زَعَمْتَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) اسْتَلَمَهُ. قَالَ: «نَعَمْ وَ لَكِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) إِذَا رَأَوْهُ عَرَفُوا لَهُ حَقَّهُ وَ أَنَا فَلَا يَعْرِفُونَ لِي حَقِّي».^{[66]66}

Hammad b. Osman şöyle naklediyor: “Mekke’de Umeyye oğullarına mensup inatçı bir kişi vardı. İmam Cafer Sadık veya Al-i Muhammed’in büyüklerinden biri Mekke’ye geldiğinde diliyle onu incitirdi. İmam Cafer Sadık (a.s) tavafta olduğu bir sırada İmam’ın huzuruna geldi “Ey Ebu Abdillah Hacer’in İstilamı hakkında görüşün nedir? dedi. İmam: “Resulullah (s.a.a) onu istilam etmiştir,” dedi O adam: “Senin Hacer’i istilam etmediğini görüyorum,” dedi. İmam Cefer Sadık şöyle dedi: “Ben bir zayıfa eziyet etmekten veya kendimi eziyete düşürmekten çekiniyorum,” dedi. O: “Ama Resulullah’ın istilam ettiğini söyledin,” dedi. İmam: “Evet, ancak halk Resulullah’ı görünce onun hakkını gözetiyorlardı ama benim hakkımı gözetmiyorlar,” dedi.”

⁶⁵[65] Kenzu’l-Ummal c. 5 s. 54

⁶⁶[66] el-Kâfi c. 4 s. 409

Elle İşaret Etmek

Muhammed b. Ubeyd Anlatıyor: Hz. İmam Ali Rıza (a.s)’dan Haceru’l-esved’in etrafı kalabalık olursa orada istilam için çekişmek mi gerekir? diye sordum. İmam şöyle dedi:

«إِذَا كَانَ كَذَلِكَ فَأَوْمِ إِلَيْهِ إِيمَاءً بِيَدِكَ».[67]67

“Böyle olursa elinle bir defa işaret et. (Bu yeter)”

Hanımların Dikkat Etmeleri Gereken Hususlar

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَضَعَ عَنِ النِّسَاءِ أَرْبَعًا: الإِجْهَارَ بِالتَّلْبِيَةِ، وَ السَّعْيَ بَيْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةِ، يَعْنِي الْهَرَوَلَةَ، وَ دُخُولَ الْكَعْبَةِ، وَ اسْتِلامَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ».[68]68

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s): “Allah kadınlardan şu dört yükümlüğü kaldırmıştır. Telbiyeyi yüksek sesle söylemeği, Safa ile Merve arasında hervele etmeği, Kâ’benin içine girmeği ve Haceru’-esved’i istilam etmeği.”

Yüce Allah’ın İftihar etmesi

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «إِنَّ اللَّهَ يُبَاهِي بِالطَّائِفِينَ».[69]69

Hz. Resulullah (s.a.a): “Allah tavaf edenlerle mübahat (iftihar) ediyor.”

Tavaf ve Kurtuluş

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) قَالَ: «... فَإِذَا طُفَّتَ بِالْبَيْتِ أُسْبُوعًا كَانَ لَكَ بِذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ وَ ذِكْرٌ يَسْتَحْيِي مِنْكَ رَبُّكَ أَنْ يُعَذِّبَكَ بَعْدَهُ».[70]70

Hz. Resulullah (s.a.a): “Beyt’i yedi defa tavaf ettiğinde Allah katında bir ahдын ve zikrin olur. Artık bundan sonra Rabbin seni azap etmekten utanır...”

[67]67] el-Kâfi c. 4 s. 405

[68]68] Men la Yehzeruhu’l-Fakih c. 2 s. 326

[69]69] Mustedreku’l-vesail c. 9 s. 376 Tarih-i Bağdad c. 5 s. 369

[70]70] Men la Yehzeruhu’l-Fakih c. 2 s. 202

Çok Konuşmadan Kaçınmak

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «إِنَّمَا الطَّوَافُ صَلَاةٌ، فَإِذَا طُفَّئْتُمْ فَأَقْلُبُوا
الْكَلَامَ».^{[71]71}

Hz. Peygamber (s.a.a): “Tavaf bir namazdır. Tavaf ettiğinizde az konuşun.”

Tavafın Hikmeti

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «إِنَّمَا جُعِلَ الطَّوَافُ بِالْبَيْتِ وَ بَيْنَ الصَّفَا وَ
الْمَرْوَةِ وَ رَمَى الْجِمَارِ لِإِقَامَةِ ذِكْرِ اللَّهِ».^{[72]72}

Hz. Muhammed (s.a.a): Beyt’e tavaf, Safa ile Merve arasında sa’y, ve şeytan taşlama Allah’ın zikrini yüceltmek için farz kılınmıştır.

Niyetin Mükâfatı

عَنْ زِيَادِ الْقَنْدِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): جُعِلْتُ فِدَاكَ، إِنِّي أَكُونُ فِي
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَأَنْظُرُ إِلَى النَّاسِ يَطُوفُونَ بِالْبَيْتِ وَ أَنَا قَاعِدٌ فَاغْتَمُّ لِدَلَاكَ، فَقَالَ: «يَا زِيَادُ
لَا عَلَيْكَ، فَإِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ يَوْمَ الْحَجِّ لَا يَزَالُ فِي طَوَافٍ وَ سَعْيٍ حَتَّى
يَرْجِعَ».^{[73]73}

Ziyad el-Kandi (Ayakları tutmayan bir zattı) İmam Musa Kazim’e: “Ben Mescidu’l-Haram’da bulunduğum zaman halkın Beyt’e tavaf etmelerini seyrediyorum, bu da beni üzüyor,” dedim. İmam: “Üzülme, Çünkü mümin evinden hac niyetiyle çıktığında dönünceye kadar tavaf ve sa’yda sayılır.

Harem Bölgesinin Saygınlığını Korumak

عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): سَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ لِي عَلَيْهِ
مَالٌ فَغَابَ عَنِّي زَمَانًا فَرَأَيْتُهُ يَطُوفُ حَوْلَ الْكَعْبَةِ أَفَاتَّقِضَاهُ مَالِي؟ قَالَ: «لَا، لَا تُسَلِّمَ
عَلَيْهِ وَلَا تُرَوِّعُهُ حَتَّى يَخْرُجَ مِنَ الْحَرَمِ».^{[74]74}

⁷¹[71] Musned-i İbn-i Hanbel c. 5 s. 256

⁷²[72] Sünen-i Eb-i Davud c. 2 s. 179

⁷³[73] el-Kâfi c. 4 s. 428

⁷⁴[74] el-Kâfi c. 4 s. 241

Sumae b. Mehran, İmam Cafer Sadık (a.s)’a: Uzun süre bana borçlu olup da görmediğim birisini Kâ’benin etrafında tavaf ederken gördüm, malımı isteyebilir mi? diye sordum. İmam: “Hayır, Harem bölgesinden çıkıncaya kadar ona selam bile verme ve onu korkutma” dedi.

Makam-i İbrahim’de Namaz Kılmak

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) قَالَ: «... فَإِذَا طُفَّتَ بِالْبَيْتِ أُسْبُوْغًا لِلزِّيَارَةِ وَ صَلَّيْتَ عِنْدَ الْمَقَامِ رَكَعَتَيْنِ ضَرَبَ مَلَكٌ كَرِيْمٌ عَلَى كَتِفَيْكَ فَقَالَ: أَمَا مَا مَضَى فَقَدْ غُفِرَ لَكَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ عِشْرَيْنِ وَ مِائَةِ يَوْمٍ».^[75]

Hz. Peygamber (s.a.a): “Ziyaret için Beytullah’ı yedi defa tavaf ettiğinde ve Makam’ın yanında iki rekat namaz kıldığında, değerli bir melek omuzuna vurarak şöyle der: Geçmiş günahların bağışlanmıştır. Bundan yüz yirmi güne kadar amelini yeniden başlat.”

Hz. Hüseyin (a.s)’ın Makam’da Allah’a Yakarışı

رُئِيَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) يَطُوفُ بِالْبَيْتِ، ثُمَّ صَارَ إِلَى الْمَقَامِ فَصَلَّى، ثُمَّ وَضَعَ خَدَّهُ عَلَى الْمَقَامِ فَجَعَلَ يَبْكِي وَ يَقُولُ: «عَبِيدُكَ بِبَابِكَ، سَائِلُكَ بِبَابِكَ، مِسْكِينُكَ بِبَابِكَ».^[76] يُرِيدُ ذَلِكَ مِرَارًا.^[76]

Hz. İmam Hüseyin (a.s)’ın Beyt’i tavaf ederken gördüler. Sonra Makam’a doğru gidip orada namaz kıldı daha sonra yüzünü Makam’a koydu ve ağlayarak şöyle dedi: “Zayıf kulun kapına gelmiştir; sailin kapına gelmiştir; zavallı kulun kapına gelmiştir.” Bunu birkaç defa tekrarladı.

Arkadaşlara Yardım Etmenin Önemi

عَنْ إِبْرَاهِيمَ الْخَثْعَمِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): إِنَّا إِذَا قَدِمْنَا مَكَّةَ ذَهَبَ أَصْحَابُنَا يَطُوفُونَ وَ يَبْرُكُونَني أَحْفَظُ مَنَاعَهُمْ، قَالَ: «أَنْتَ أَعْظَمُهُمْ أَجْرًا».^[77]

⁷⁵[75] Tehzibul-Ahkâm, c. 5 s. 20; Men la Yehzeruhu'l-Fakih c. 2 s. 202

⁷⁶[76] Tarih-i Dimişk c. 41 s. 380

⁷⁷[77] el-Kâfi c. 4 s. 545

İbrahim Has'ami şöyle naklediyor: İmam Cafer Sadık'a (a.s) şöyle dedim: "Biz Mekke'ye vardığımızda arkadaşlarımız tavafa gittiler ve beni eşyalarını korumak için bıraktılar. İmam: "Senin mükâfatın onlardan daha büyüktür, dedi."

Zemzem Suyu Har Derdin Dermanı

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «مَاءُ زَمَزَمَ دَوَاءٌ لِمَا شُرِبَ لَهُ».^{[78]78}

Hz. Muhammed (s.a.a): Zemzem suyu içildiği maksat için şifadır.

Yeryüzünün En Güzel Suyu

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَاءُ زَمَزَمَ خَيْرٌ مَاءٍ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ».^{[79]79}

Hz. Ali (a.s): "Zemzem suyu yeryüzünde bulunan en hayırlı sudur."

Hicr-i İsmail

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «الْحِجْرُ بَيْتُ إِسْمَاعِيلَ وَفِيهِ قَبْرُ هَاجَرَ وَ قَبْرُ إِسْمَاعِيلَ».^{[80]80}

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s): "Hicr, İsmail'in evidir. Hacer ve İsmail'in mezarı orada bulunmaktadır."

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «إِنَّ إِسْمَاعِيلَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) تُوْفِّيَ وَ هُوَ ابْنُ مِائَةٍ وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً وَ دُفِنَ بِالْحِجْرِ مَعَ أُمَّهِ».^{[81]81}

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s): "Hz. İsmail yüz otuz yaşında vefat etti ve annesiyle birlikte Hicr'e defnedilmiştir."

Hatim

Muaviye b. Ammar diyor ki İmam Sadık (a.s)'dan Hatim hakkında sordum. İmam şöyle buyurdu: O, Haceru'l-asved ile

⁷⁸[78] El-Mehasin c. 2 s. 399 el-Kâfi c. 6 s. 387

⁷⁹[79] El-Mehasin H. 2394

⁸⁰[80] el-Kâfi c. 4 s. 410

⁸¹[81] El-Hac ve Umre fil Kur'an vel-Hadis s. 107

Beyt'in kapısının arasındır. Niçin oraya Hatim denilmiştir diye sordum. İmam:

«لَأَنَّ النَّاسَ يَحْطِمُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا هُنَاكَ».^[82]

“Orada insanların birbirlerini ittikleri için,” dedi.

Multezem

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «بَيْنَ الرُّكْنِ وَ الْمَقَامِ مُلْتَزِمٌ، مَا يَدْعُو بِهِ صَاحِبُ عَاهَةِ الْإِبْرِيءِ».^[83]

Hız. Peygamber (s.a.a): “Rükn ile Makam arasında Mültezem bulunur. Burada Allah'a yalvaran her dertli şifa bulur.”

Mustecar

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «بَنَى إِبْرَاهِيمُ الْبَيْتَ ... وَ جَعَلَ لَهُ بَابَيْنِ بَابٌ إِلَى الْمَشْرِقِ وَ بَابٌ إِلَى الْمَغْرِبِ، وَ الْبَابُ الَّذِي إِلَى الْمَغْرِبِ يُسَمَّى الْمُسْتَجَارَ».^[84]

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “İbrahim (a.s) Beyt'i yaptı... Ona iki kapı koydu; birini doğuya taraf ve diğerini batıya taraf. Batıya taraf olan kapıya Mustecar denilir.”

Rükn-i Yemani

رَأَيْنَاكَ تَكْثُرُ اسْتِلامَ الرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ فَقَالَ: «مَا أَتَيْتُ عَلَيْهِ قَطُّ إِلَّا وَ جَبْرَائِيلُ قَائِمٌ عِنْدَهُ يَسْتَغْفِرُ لِمَنْ اسْتَلَمَهُ».^[85]

Ata diyor ki: “Resulullah'a (s.a.a): Rükn-i Yemani'yi sık sık istilam ettiğine şahit olduk, denildi. Resulullah şöyle buyurdu: “Oraya her geldiğimde, Cebrail'in orada durup istilam edenlere mağfıret dilediğine şahit oldum.”

^[82] İlelu'ş-Şerai s. 400

^[83] Mu'cemu'l-Kebir Et-Tabarani c. 11 s. 254

^[84] Mustedreku'l-vesail c. 9 s. 323 Tefsir-i Kummi c. 1 s. 62

^[85] Ahbar-i Mekke Ezreki c. 1. s. 338

Mes'a

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) يَقُولُ: «مَا مِنْ بُقْعَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمَسْعَى لِأَنَّهُ يُذَلُّ فِيهَا كُلُّ جَبَّارٍ».^{[86]86}

Ebu Besir şöyle diyor İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle dediğini duydum: “Allah katında Mes'a'dan daha sevimli bir yer yoktur. Çünkü burada her güçlü ve zorba zilleti tadar.”

Kabul Edilen Şefaahat

قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «السَّاعِي بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ تَشْفَعُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ فَتُشْفَعُ فِيهِ بِالْإِجَابِ».^{[87]87}

Hiz. İmam Zeynelabidin (a.s): “Safa ile Merve arasında sa'y eden kişiye melekler şefaahat eder ve şefaahatleri onun hakkında kabul olur.”

Hervele⁸⁸ [88]

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «صَارَ السَّعْيُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ لِأَنَّ إِبْرَاهِيمَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) عَرَضَ لَهُ إِبْلِيسُ فَأَمَرَهُ جَبْرَائِيلُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، فَشَدَّ عَلَيْهِ فَهَرَبَ مِنْهُ، فَجَرَّتْ بِهِ السُّنَّةُ - يَعْنِي بِالْهَرَوَلَةِ».^{[89]89}

Hiz. İmam Cafer Sadık (a.s): “Safa ile Merve arasında sa'y (hervele)'nin farz oluşu, İblis'in orada kendisini İbrahim (a.s)'a göstermesi Cebrail (a.s)'in emri üzerine İbrahim (a.s)'in ona sert bir şekilde karşı çıkması ve İblis'in de kaçmasındandır. İşte bu yüzden hervele sünnet oldu.”

Sa'yde oturmak

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «لَا يَجْلِسُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ إِلَّا مَنْ جَهَدَ».^{[90]90}

Hiz. İmam Cafer Sadık (a.s): “Safa ile Merve arasında ancak güçten düşen kişi oturabilir.”

⁸⁶[86] el-Kâfi c. 4 s. 434

⁸⁷[87] Men la Yehzeruhu'l-Fakih c. 2 s. 208

⁸⁸[88] Hervele: hızlı adımlarla çalınmış yürümek, koşma ile yürüme arasında bir yürüyüş tarzı

⁸⁹[89] İlelu's-Şerai s. 432; Vesailu's-Şiâ, c. 13 s. 450

⁹⁰[90] Men la Yehzeruhu'l-Fakih c. 2 s. 417

Arafat'takilerin Yüce Makamı

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبَاهِي مَلَائِكَتَهُ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ بِأَهْلِ عَرَفَةَ فَيَقُولُ: أَنْظِرُوا إِلَيَّ عِبَادِي أَتُونِي شُعْتًا غُبْرًا».^{[91]91}

Hız. Muhammed (s.a.a): “Gerçekten Aziz ve Celil Allah, Arafe günü ikinci vakti, Arefe’de bulunanlarla meleklerine karşı mübahat eder ve şöyle der: “Kullarıma bakın! Nasıl toz toprak içinde bana gelmişlerdir.”

Mina

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) - وَهُوَ بِمِنَى -: «لَوْ يَعْلَمُ أَهْلُ الْجَمْعِ بِمَنْ حَلُّوا أَوْ بِمَنْ نَزَلُوا لَأَسْتَبَشَرُوا بِالْفَضْلِ مِنْ رَبِّهِمْ بَعْدَ الْمَغْفِرَةِ».^{[92]92}

Hız. Peygamber (s.a.a) Mina’da bulunduğu sırada şöyle dedi: “Burada bulunan topluluk kimin kapısına geldiklerine ve kimin huzuruna vardıklarını bilselerdi Rablerinden bağışlanmadan öte, kendilerine verilecek lütufla sevinirlerdi.”

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «إِذَا أَخَذَ النَّاسُ مَوَاطِنَهُمْ بِمِنَى، نَادَى مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: إِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ أَرْضَى فَقَدْ رَضِيْتُ».^{[93]93}

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): İnsanlar Mina’da yerlerine yerleştiklerinde Aziz ve Celil olan Allah tarafından bir münadi şöyle nida eder: “Eğer sizden razı olmamı istiyorsanız bilin ki ben sizden razı oldum.”

Şeytan Taşlama

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «إِنَّ عَلَّةَ رَمِي الْجَمْرَاتِ أَنَّ إِبْرَاهِيمَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) تَرَاءَى لَهُ إِبْلِيسُ عِنْدَهَا فَأَمَرَهُ جِبْرَائِيلُ بِرَمِيهِ بِسَبْعِ حَصِيَّاتٍ وَ أَنْ يُكَبِّرَ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ فَفَعَلَ وَ جَرَتْ بِذَلِكَ السُّنَّةُ».^{[94]94}

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): Cemereleri taşlamanın sebebi, Orada İblis’in Hız. İbrahim (a.s)’e görünmesi ve Cebrail’in

⁹¹[91] Musned-i İbn-i Hanbel c. 2 s. 692

⁹²[92] Mu’cemu’l-Kebir Et-Tabarani c. 11 s. 45

⁹³[93] el-Kâfi c. 4 s. 262

⁹⁴[94] İlelu’ş-Şerai s. 437; Kenzü’l-Fevaid c. 2 s. 82

İbrahim'i onu yedi taşla taşlamasını ve her taşla tekbir getirmesini emretmesidir. İbrahim de böyle yaptı ve bu sünnet oldu.

Kurban Kesme

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «إِنَّمَا جَعَلَ اللَّهُ هَذَا الْأَضْحَى لِتَشْبَعَ مَسَاكِينُهُمْ مِنَ اللَّحْمِ فَأَطْعِمُوهُمْ».^{[95]95}

Hz. İmam Muhammed Bakır (a.s): “Allah şu kurban bayramını, fakirlerinizin etle doymaları için farz kılmıştır. Siz de onları yedin.”

Halk Edenler İçin Özel Mağfiret

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «اسْتَغْفَرَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) لِلْمُحَلِّقِينَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ».^{[96]96}

Hz. İmam Cafer Sadık (a.s): Resulullah başlarını tıraş edenlere Allah'tan üç defa bağışlanma diledi.

Haccın Hikmetleri

«حَجَّجْتَ يَا شَيْلِي؟»، قَالَ: نَعَمْ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ، فَقَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «أَنْزَلْتَ الْمِيقَاتَ وَ تَجَرَّدْتَ عَنْ مَخِيطِ الثِّيَابِ وَ اغْتَسَلْتَ؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَحِينَ نَزَلْتَ الْمِيقَاتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ خَلَعْتَ ثَوْبَ الْمَعْصِيَةِ وَ لَبِسْتَ ثَوْبَ الطَّاعَةِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَحِينَ تَجَرَّدْتَ عَنْ مَخِيطِ ثِيَابِكَ نَوَيْتَ أَنَّكَ تَجَرَّدْتَ مِنَ الرِّيَاءِ وَ النِّفَاقِ وَ الدُّخُولِ فِي الشُّبُهَاتِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَحِينَ اغْتَسَلْتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ اغْتَسَلْتَ مِنَ الْخَطَايَا وَ الذُّنُوبِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَمَا نَزَلْتَ الْمِيقَاتَ وَ لَا تَجَرَّدْتَ عَنْ مَخِيطِ الثِّيَابِ وَ لَا اغْتَسَلْتَ». ثُمَّ قَالَ: «تَنْظَفْتَ وَ أَحْرَمْتَ وَ عَقَدْتَ بِالْحَجِّ؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَحِينَ تَنْظَفْتَ وَ أَحْرَمْتَ وَ عَقَدْتَ الْحَجَّ نَوَيْتَ أَنَّكَ تَنْظَفْتَ بِنُورَةِ التَّوْبَةِ الْخَالِصَةِ لِلَّهِ تَعَالَى؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَحِينَ أَحْرَمْتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ حَرَمْتَ عَلَى نَفْسِكَ كُلَّ مُحَرَّمٍ حَرَّمَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَحِينَ عَقَدْتَ الْحَجَّ نَوَيْتَ أَنَّكَ قَدْ حَلَلْتَ كُلَّ عَقْدٍ لِغَيْرِ اللَّهِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ لَهُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَا تَنْظَفْتَ وَ لَا أَحْرَمْتَ وَ لَا عَقَدْتَ الْحَجَّ».

قَالَ لَهُ: «أَدْخَلْتَ الْمِيقَاتَ وَ صَلَّيْتَ رُكْعَتِي الْإِحْرَامِ وَ لَبَّيْتَ؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَحِينَ دَخَلْتَ الْمِيقَاتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ بِنِيَّةِ الزِّيَارَةِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَحِينَ صَلَّيْتَ الرُّكْعَتَيْنِ

⁹⁵[95] Vesailu's-Şiâ, c. 14 s. 166

⁹⁶[96] Tehzibul-Ahkâm, c. 5 s. 243

نَوَيْتَ أَنَّكَ تَقْرَبُ إِلَى اللَّهِ بِخَيْرِ الْأَعْمَالِ مِنَ الصَّلَاةِ وَ أَكْبَرَ حَسَنَاتِ الْعِبَادِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَحِينَ لَبَّيْتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ نَطَقْتَ لِلَّهِ سُبْحَانَهُ بِكُلِّ طَاعَةٍ وَ صُمْتَ عَنْ كُلِّ مَعْصِيَةٍ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ لَهُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَا دَخَلْتَ الْمَيْقَاتَ وَلَا صَلَّيْتَ وَلَا لَبَّيْتَ».

ثُمَّ قَالَ لَهُ: «أَدَخَلْتَ الْحَرَمَ وَ رَأَيْتَ الْكَعْبَةَ وَ صَلَّيْتَ؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَحِينَ دَخَلْتَ الْحَرَمَ نَوَيْتَ أَنَّكَ حَرَمْتَ عَلَى نَفْسِكَ كُلَّ غِيْبَةٍ تَسْتَعِيْبُهَا الْمُسْلِمِينَ مِنْ أَهْلِ مِلَّةِ الْإِسْلَامِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَحِينَ وَصَلْتَ مَكَّةَ نَوَيْتَ بِقَلْبِكَ أَنَّكَ قَصَدْتَ اللَّهَ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «فَمَا دَخَلْتَ الْحَرَمَ وَلَا رَأَيْتَ الْكَعْبَةَ وَلَا صَلَّيْتَ».

ثُمَّ قَالَ: «طُفْتَ بِالْبَيْتِ وَ مَسَسْتَ الْأَرْكَانَ وَ سَعَيْتَ؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «فَحِينَ سَعَيْتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ هَرَبْتَ إِلَى اللَّهِ وَ عَرَفْتَ مِنْكَ ذَلِكَ عَلَامُ الْغُيُوبِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَمَا طُفْتَ بِالْبَيْتِ وَلَا مَسَسْتَ الْأَرْكَانَ وَلَا سَعَيْتَ».

ثُمَّ قَالَ لَهُ: «صَافَحْتَ الْحَجَرَ وَ وَقَفْتَ بِمَقَامِ إِبْرَاهِيمَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) وَ صَلَّيْتَ بِهِ رَكَعَتَيْنِ؟»، قَالَ: نَعَمْ، فَصَاحَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) صِيْحَةً كَادَ يُفَارِقُ الدُّنْيَا ثُمَّ قَالَ: «أَهْ أِهْ»، ثُمَّ قَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَنْ صَافَحَ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ فَقَدْ صَافَحَ اللَّهَ تَعَالَى، فَانظُرْ يَا مُسْكِينُ لَا تُضَيِّعْ أَجْرَ مَا عَظُمَ حُرْمَتُهُ وَ تَنْفُضِ الْمُصَافِحَةَ بِالْمُخَالَفَةِ وَ قَبْضِ الْحَرَامَ نَظِيرَ أَهْلِ الْأَثَامِ». ثُمَّ قَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «نَوَيْتَ حِينَ وَقَفْتَ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) أَنَّكَ وَقَفْتَ عَلَى كُلِّ طَاعَةٍ وَ تَخَلَّفْتَ عَنْ كُلِّ مَعْصِيَةٍ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَحِينَ صَلَّيْتَ فِيهِ رَكَعَتَيْنِ نَوَيْتَ أَنَّكَ صَلَّيْتَ بِصَلَاةِ إِبْرَاهِيمَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) وَ أَرَعَمْتَ بِصَلَاتِكَ أَنْفَ الشَّيْطَانِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ لَهُ: «فَمَا صَافَحْتَ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ وَلَا وَقَفْتَ عِنْدَ الْمَقَامِ وَلَا صَلَّيْتَ فِيهِ رَكَعَتَيْنِ».

ثُمَّ قَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) لَهُ: «أَشْرَفْتَ عَلَى بئرِ زَمْرَمَ وَ شَرِبْتَ مِنْ مَائِهَا؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «نَوَيْتَ أَنَّكَ أَشْرَفْتَ عَلَى الطَّاعَةِ وَ غَضَضْتَ طَرْفَكَ عَنِ الْمَعْصِيَةِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «فَمَا أَشْرَفْتَ عَلَيْهَا وَلَا شَرِبْتَ مِنْ مَائِهَا».

ثُمَّ قَالَ لَهُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «أَسَعَيْتَ بَيْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةِ وَ مَشَيْتَ وَ تَرَدَّدْتَ بَيْنَهُمَا؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ لَهُ: «نَوَيْتَ أَنَّكَ بَيْنَ الرَّجَاءِ وَ الْخَوْفِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَمَا سَعَيْتَ وَلَا مَشَيْتَ وَلَا تَرَدَّدْتَ بَيْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةِ».

ثُمَّ قَالَ: «أَخْرَجْتَ إِلَى مَنْى؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «نَوَيْتَ أَنَّكَ أَمَنْتَ النَّاسَ مِنْ لِسَانِكَ وَ قَلْبِكَ وَ يَدِكَ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَمَا خَرَجْتَ إِلَى مَنْى».

ثُمَّ قَالَ لَهُ: «أَوْقَفْتَ الْوَقْفَةَ بِعَرَفَةَ، وَ طَلَعْتَ جَبَلَ الرَّحْمَةِ، وَ عَرَفْتَ وَادِي نَمْرَةَ، وَ دَعَوْتَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ عِنْدَ الْمَيْلِ وَ الْجَمْرَاتِ؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «هَلْ عَرَفْتَ بِمَوْقِفِكَ بِعَرَفَةَ مَعْرِفَةَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ أَمَرَ الْمَعَارِفِ وَ الْعُلُومِ وَ عَرَفْتَ قَبْضَ اللَّهِ عَلَى صَحِيفَتِكَ وَ اِطْلَاعَهُ عَلَى سِرِّيرَتِكَ وَ قَلْبِكَ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «نَوَيْتَ بِطُلُوعِكَ جَبَلَ الرَّحْمَةِ أَنْ اللَّهَ يَرْحَمُ كُلَّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ وَ يَتَوَلَّى كُلَّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَنَوَيْتَ عِنْدَ نَمْرَةَ أَنَّكَ لَا تَأْمُرُ حَتَّى تَأْتِمَرَ، وَ لَا تَرْجُرُ حَتَّى تَنْزَجِرَ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَعِنْدَ مَا وَقَفْتَ عِنْدَ الْعَلَمِ وَ النَّمِرَاتِ، نَوَيْتَ أَنَّهَا شَاهِدَةٌ لَكَ عَلَى الطَّاعَاتِ حَافِظَةٌ لَكَ مَعَ الْحَفِظَةِ بِأَمْرِ رَبِّ

السَّمَاوَاتِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَمَا وَقَفْتَ بِعَرَفَةَ، وَلَا طَلَعْتَ جَبَلَ الرَّحْمَةِ، وَلَا عَرَفْتَ نَمْرَةَ، وَلَا دَعَوْتَ، وَلَا وَقَفْتَ عِنْدَ النَّمِرَاتِ».

ثُمَّ قَالَ: «مَرَرْتَ بَيْنَ الْعَلَمَيْنِ، وَصَلَّيْتَ قَبْلَ مُرُورِكَ رَكْعَتَيْنِ، وَ مَشَيْتَ بِمُزْدَلِفَةَ، وَ لَقَطْتَ فِيهَا الْحَصَى، وَ مَرَرْتَ بِالْمَشْعَرِ الْحَرَامِ؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَحِينَ صَلَّيْتَ رَكْعَتَيْنِ، نَوَيْتَ أَنَّهَا صَلَاةُ شُكْرِ فِي لَيْلَةِ عَشْرِ، تَنْفِي كُلِّ عُسْرٍ، وَتَيْسِيرُ كُلِّ يُسْرٍ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَعِنْدَ مَا مَشَيْتَ بَيْنَ الْعَلَمَيْنِ وَ لَمْ تَعْدِلْ عَنْهُمَا يَمِينًا وَ شِمَالًا، نَوَيْتَ أَنْ لَا تَعْدِلَ عَنْ دِينِ الْحَقِّ يَمِينًا وَ شِمَالًا، لَا بِقَلْبِكَ، وَلَا بِلِسَانِكَ، وَلَا بِجَوَارِحِكَ»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَعِنْدَ مَا مَشَيْتَ بِمُزْدَلِفَةَ وَ لَقَطْتَ مِنْهَا الْحَصَى، نَوَيْتَ أَنَّكَ رَفَعْتَ عَنْكَ كُلَّ مَعْصِيَةٍ وَ جَهْلٍ، وَ ثَبَّتَ كُلَّ عِلْمٍ وَ عَمَلٍ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَعِنْدَ مَا مَرَرْتَ بِالْمَشْعَرِ الْحَرَامِ، نَوَيْتَ أَنَّكَ أَسْعَرْتَ قَلْبَكَ إِشْعَارَ أَهْلِ النَّفْوَى وَ الْخَوْفِ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَمَا مَرَرْتَ بِالْعَلَمَيْنِ، وَلَا صَلَّيْتَ رَكْعَتَيْنِ، وَلَا مَشَيْتَ بِالْمُزْدَلِفَةَ، وَلَا رَفَعْتَ مِنْهَا الْحَصَى، وَلَا مَرَرْتَ بِالْمَشْعَرِ الْحَرَامِ».

ثُمَّ قَالَ لَهُ: «وَصَلَّتْ مِنِّي، وَ رَمَيْتَ الْجَمْرَةَ، وَ حَلَقْتَ رَأْسَكَ، وَ ذَبَحْتَ هَدْيِكَ، وَ صَلَّيْتَ فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ، وَ رَجَعْتَ إِلَى مَكَّةَ، وَ طُفْتَ طَوَافَ الْإِفَاضَةِ؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَنَوَيْتَ عِنْدَ مَا وَصَلْتَ مِنِّي وَ رَمَيْتَ الْجِمَارَ، أَنَّكَ بَلَّغْتَ إِلَى مَطْلَبِكَ، وَ قَدْ قَضَى رَبُّكَ لَكَ كُلَّ حَاجَتِكَ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَعِنْدَ مَا رَمَيْتَ الْجِمَارَ نَوَيْتَ أَنَّكَ رَمَيْتَ عَدْوَكَ إِبْلِيسَ وَ غَضِبْتَهُ بِتَمَامِ حَجِّكَ النَّوَيْسِ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَعِنْدَ مَا حَلَقْتَ رَأْسَكَ نَوَيْتَ أَنَّكَ تَطَهَّرْتَ مِنَ الْأَدْنَسِ، وَ مِنْ تَبِعَةِ بَنِي آدَمَ، وَ خَرَجْتَ مِنَ الذُّنُوبِ كَمَا وَ لَدَتْكَ أُمُّكَ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَعِنْدَ مَا صَلَّيْتَ فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ نَوَيْتَ أَنَّكَ لَا تَخَافُ إِلَّا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ ذُنُوبَكَ، وَ لَا تَرْجُو إِلَّا رَحْمَةَ اللَّهِ تَعَالَى؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَعِنْدَ مَا ذَبَحْتَ هَدْيِكَ نَوَيْتَ أَنَّكَ ذَبَحْتَ حَنْجَرَةَ الطَّمَعِ بِمَا تَمَسَّكَتَ بِهِ مِنْ حَقِيقَةِ الْوَرَعِ، وَأَنَّكَ اتَّبَعْتَ سُنَّةَ إِبْرَاهِيمَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) بِذَبْحِ وَ لَدِهِ وَ ثَمْرَةَ فُؤَادِهِ وَ رِيحَانَ قَلْبِهِ، وَ حَاجَّهُ سُنَّتُهُ لِمَنْ بَعْدَهُ، وَ قَرَّبَهُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى لِمَنْ خَلْفَهُ؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَعِنْدَ مَا رَجَعْتَ إِلَى مَكَّةَ وَ طُفْتَ طَوَافَ الْإِفَاضَةِ نَوَيْتَ أَنَّكَ أَفْضَتَ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى، وَ رَجَعْتَ إِلَى طَاعَتِهِ، وَ تَمَسَّكَتَ بِوُدِّهِ، وَ أَدَّيْتَ فَرَائِضَهُ، وَ تَقَرَّبْتَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: لَهُ زَيْنُ الْعَابِدِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فَمَا وَصَلْتَ مِنِّي وَ لَا رَمَيْتَ الْجِمَارَ، وَ لَا حَلَقْتَ رَأْسَكَ، وَ لَا أَدَّيْتَ نُسُكَكَ، وَ لَا صَلَّيْتَ فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ، وَ لَا طُفْتَ طَوَافَ الْإِفَاضَةِ، وَ لَا تَقَرَّبْتَ. اِرْجِعْ فَإِنَّكَ لَمْ تَحُجَّ».

فَطَفِقَ الشَّيْبَلِيُّ يَبْكِي عَلَى مَا فَرَّطَهُ فِي حَجِّهِ، وَ مَا زَالَ يَتَعَلَّمُ حَتَّى حَجَّ مِنْ قَابِلٍ بِمَعْرِفَةٍ وَ يَقِينٍ.

Değerli Muhaddis Cezairi'nin torunlarından olan Âlim Seyyid Abdullah, Şerh-i Nuhbe adlı eserinde şöyle yazıyor:

Benim güvendiğim çeşitli kaynaklarda, -bazı büyüklerin yazdığına göre- mursal bir hadiste şöyle nakledilmiştir: Şibli

haccettikten sonra Hz. İmam Zeynülabidin (a.s) ile görüştü ve İmamla onun arasında şöyle bir konuşma geçti:

-Ey Şibli! Haccetin mi?

-Evet, ey Resulullah'ın torunu!

-Mikat'a varıp orada dikili elbiselerini çıkarıp guslettin mi?

-Evet.

-Mikat'a vardığın zaman günah elbisesini çıkarıp itaat elbisesini giyindiğini niyet ettin mi?

-Hayır.

-Dikili elbislerini çıkarırken riya, nifak ve şüphelere dalmaktan uzaklaştığını niyet ettin mi?

-Hayır,

-Güslemeden hatalardan ve günahlardan yıkandığını niyet ettin mi?

-Hayır,

-O zaman sen ne Mikata varmışsın, ne dikili elbiselerini çıkarmışsın ne de gusletmişsin.

-Kendini temizleyip ihrama girdin mi? Hac için niyet ettin mi?

-Evet.

-Kendini temizleyip ihrama girerken ve haccı niyet ederken Allah için halis tevbe ilacıyla kendini temizlediğini niyet ettin mi?

-Hayır.

-İhrama girerken Aziz ve Celil Allah'ın haram kıldığı her şeyi kendine haram kıldığını niyet ettin mi?

-Hayır.

-Haccı niyetini bağlarken Allah'tan başka tüm bağları açtığını niyet ettin mi?

-Hayır.

- O zaman ne kendini temizlemiş, ne ihrama girmiş ve ne de hacc niyet etmişsin.

-Mikat'a girip iki rek'at ihram namazını kıldın mı? Lebbeyk dedin mi?

-Evet.

-Mikat'a girince ziyaret niyetinde olduğunu düşündün mü?

-Hayır.

-İki rek'ât namaz kılariken Allah'a amellerin en iyisi olan namaz ve kulların güzel işlerinin en yücesi ile Allah'a yakınlaştığını niyet ettin mi?

-Hayır.

-Lebbeyk diyerken her itaatte Allah için konuştuğunu ve her günahı sustuğunu niyet ettin mi?

-Hayır.

-O zaman ne mikata girmişsin, ne namaz kılmışsın ne de lebbeyk demişsin.

-Hareme girdin mi? Kâ'beyi gördün mü? Namaz kıldın mı?

-Evet.

-Harem'e girdiğinde İslam dinine mensup olan bütün Müslümanların giybetini etmeyi (arkasından çekiştirmeyi) kendine haram kıldığını niyet ettin mi?

-Hayır.

-Mekke'ye vardığında kalbinle Allah'ın huzuruna varmayı niyet ettin mi?

-Hayır.

-O zaman ne Hareme girmişsin. Ne Kâ'beyi görmüşsün ne de namaz kılmışsın.

-Beyt'i tavaf ettin mi? Rükünlere el sürdün mü? Sa'y ettin mi?

-Evet.

-Sa'y ederken Allah'a doğru kaçtığını ve bunu gaybleri bilen Allah'ın da bildiğini niyet ettin mi?

-Hayır.

-Öyleyse ne tavaf etmişsin, ne rükünlere el sürmüşsün, ne de sa'y yapmışsın.

-Haceru'l-esved'e el sürdün mü? İbrahim'in makamında durdun mu? İki rek'at namaz kıldın mı?

-Evet.

-Bunun üzerine İmam öyle bir feryat etti ki neredeyse ruhu dünyadan ayrılacaktı. Sonra Ah, Ah dedi. Sonra şöyle devam etti:

-Kim Haceru'l-esvede el vererek görüşürse gerçekte Allah ile görüşmüştür. O halde ey zavallı! Bu saygın işin mükâfatını zayi etme ve el vermeyi günahkârlar gibi karşı çıkararak ve haram bir şeyi alarak bozma!

Sonra İmam şöyle dedi:

-İbrahim'in Makamında durarken her itaat için karar aldığını ve her günahı uzak durduğunu niyet ettin mi?

-Hayır.

-Orada namaz kılarken İbrahim (a.s)'ın namazıyla namaz kıldığını ve namazınla Şeytanın burnunu yere sürdüğünü niyet ettin mi?

-Hayır.

-O zaman, ne Haceru'l-Esved'e el vermişsin ne Makam'da durmuşsun ne de orada iki rekât namaz kılmışsın.

-Sonra şöyle dedi: Zemzem kuyusunun başına gelip suyundan içtin mi?

-Evet.

-Orada itaate yaklaştığını ve günaha gözünü yumduğunu niyet ettin mi?

- Hayır.

- Öyleyse ne o suyun başına gelmiş ne de onun suyundan içmişsin.

-Safa ile Merve arasında Sa'y ettin mi? Orada gidip geldin mi?

-Evet.

-Orada ümit ve korku arasında olduğunu niyet ettin mi?

-Hayır.

-Demek sen ne Safa ile Merve arasında Sa'y etmişsin, ne o arada yürümüş ne de hareket etmişsin.

- Mina'ya çıktın mı?

- Evet.

-Dilin, kalbin ve elinle insanlara bir zarar vermeyeceğini, onlara güven vereceğini niyet ettin mi?

- Hayır.

-O zaman sen Mina'ya çıkmamışsın.

-Arafat'taki duruşu yaptın mı? Rahmet dağına çıktın mı? Nemire vadisini bildin mi? Cemere'lerin yanında Allah'a yalvardın mı?

- Evet.

-Arafat'taki duruşunla Allah'ın tüm bilgi ve ilimlere vakıf olduğunu, amel defterinin Allah'ın elinde bulunduğunu, O'nun senin gizlediğini ve kalbinde olanı bildiğini bildin mi?

- Hayır.

-Rahmet dağına yönelmenle Allah'ın her mümin erkek ve kadına rahmetteğini ve her Müslüman erkek ve kadının koruyucu ve dostu olduğunu niyet ettin mi?

-Hayır.

-Nemire vadisinde, kendin emre itaat etmedikçe emir etmeyeceğini ve sakınmadıkça sakındırmayacağını niyet ettin mi?

-Hayır.

-Alem ve Nemirelerin yanında dururken onların senin itaatine şahit olduklarını ve göklerin Rabbinin emriyle bekçi meleklerle birlikte sana bekçi olduklarını niyet ettin mi?

-Hayır.

-Öyleyse ne Arefe'de vakfe etmişsin ne Rahmet dağına yönelmişsin, ne nemire vadisini bilmişsin, ne dua etmişsin ne de Nemireler'in yanında durmuşsun.

-İki Alemin (alametin) arasından geçtin mi? Geçmeden önce iki rek'at namaz kıldın mı? Müzdelife'ye doğru yürüdün mü? Orada taş topladın mı? Meşaru'l-Haram'dan geçtin mi?

-Evet.

-İki rek'ât namaz kılarken bunun, onuncu geceye ait şükür namazı olduğunu, her zorluğu giderdiğini ve her kolaylığı daha da kolaylaştırdığını niyet ettin mi?

-Hayır.

-İki alemin arasından yaya geçip sağa sola sapmadığında, kalbinle olsun, dilinle olsun, azalarınla olsun hak dinden sağa sola sapmayacağını niyet ettin mi?

-Hayır.

-Müzdelife'ye gidip oradan taş toplarken kendinden her türlü günah ve cehaleti kaldırdığını, her ilim ve ameli sabitleştirdiğini niyet ettin mi?

-Hayır.

-Meşaru'l-Haram'a uğradığında kalbine takva ehlinin, Aziz ve Celil olan Allah'tan korkmanın nişanını vurduğunu niyet ettin mi?

-Hayır.

-Öyleyse ne Alemeyne uğramışsın, ne orada iki rek'ar namaz kılmışsın, ne Müzdelife'ye gitmişsin, ne oradan taş toplamışsın ne de Meş'aru'l-Haram'a uğramışsın.

-Mina'ya varıp orada Cemere'yi taşladın mı? Başını tıraş ettin ve kurbanını kestini mi? Hiyf camiinde namaz kıldın mı? Mekke'ye dönüp ifaze tavafını yerine getirdin mi?

-Evet.

-Mina'ya varıp şeytanları taşladığında maksadına vardığını ve Allah'ın senin bütün ihtiyaçlarını verdiği niyet ettin mi?

-Hayır.

-Şeytanları taşlarken düşmanın olan İblis'i taşladığın ve güzel haccını tamamlamakla onu öfkelenmediğini niyet ettin mi?

-Hayır.

-Başını tıraş ettiğinde pisliklerden, ve insan oğlunun kusurlarından temizlendiğini ve anadan doğduğun gün gibi günahlarından çıktığını niyet ettin mi?

-Hayır.

-Hiyf camiinde namaz kıldığında Aziz ve Celil olan Allah'tan ve günahından başka bir şeyden korkmadığını, Allah-u Teala'nın rahmetinden başka bir şeyi ummadığını niyet ettin mi?

-Hayır.

-Kurbanını kestiğinde takva hakikatine sarılarak artık ihtirası boğazladığını, kalbinin çiçeği, yüreğnin meyvesi olan oğlunu kesen İbrahim (a.s)'ın sünnetine uyduğunu niyet ettin mi? O bunu kendinden sonra için bir sünnet ve Allah Teala'ya yakınlaşma vesilesi yapmıştı.

-Hayır.

-Mekke'ye dönüp İfaze tavafını yaparken Allah-u Teala'nın rahmetinden inip onun itaatine döndüğünü, Onun muhabbetine sarıldığını, farzlarını yerine getirdiğini ve Allah'a yakın olduğunu niyet ettin mi?

-Hayır.

-O zaman ne Mina'ya varmışsın, ne cemereleri taşlamışsın, ne başını tıraş etmişsin ne kurbanını eda etmişsin, ne Hiyf mescidinde namaz kılmışsın, ne ifaze tavafını yerine getirmişsin ne de Allah'a yakınlaşmışsın. Geri dön Çünkü sen haccını yerine getirmemişsin!

Şibli haccında yaptığı kusurlarına ağlamaya başladı. Bunun üzerine sürekli öğrenmeye koyuldu sonraki yıl marifet ve yakın ile haccını yerine getirdi.^{97[97]}

Mekke'de Kur'an Hatmetmenin Fazileti

قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «تَسْبِيحَةُ بِمَكَّةَ أَفْضَلُ مِنْ خَرَاةِ الْعَرَاقِينِ يُنْفَقُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»، وَ قَالَ: «مَنْ حَتَمَ الْقُرْآنَ بِمَكَّةَ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَرَى رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) وَ يَرَى مَنْزِلَهُ فِي الْجَنَّةِ». ^{[98]98}

Hız. İmam Zeynelabidin (a.s): “Mekke’de bir defa sübhanallah demek, Allah yolunda harcanan Irak ve Şam’ın gelirinden daha hayırlıdır.” Yine şöyle buyurdu: “Kim Mekke’de Kur’an’ı hatmederse, ölmeden önce mutlaka Peygamber’i görür ve cennetteki yerini müşahede eder.”

Kâ’be ile Vedalaşma

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَخْرُجَ مِنْ مَكَّةَ وَ تَأْتِيَ أَهْلَكَ فَوَدِّعِ الْبَيْتَ وَ طُفْ بِالْبَيْتِ أُسْبُوعًا». ^{[99]99}

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “Mekke’den ayrılp ailene doğru hareket etmek istediğinde, Beytullah ile veda et ve yedi defa Beyt’i tavaf et”.

^{97[97]} Mustedreku'l-vesail c. 10 s. 166

^{98[98]} Tehzibul-Ahkâm, c. 5 s. 468

^{99[99]} el-Kâfi c. 4 s. 530

Haccın Kabul Oluşunun Belirtisi

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «آيَةُ قَبُولِ الْحَجِّ تَرْكُ مَا كَانَ عَلَيْهِ الْعَبْدُ مُقِيمًا مِنَ الذُّنُوبِ».^{[100]100}

Hiz. Muhammed Mustafa (s.a.a): “Haccın kabul olunmasının alameti, kulun önceden sürekli işlediği günahı bırakmasıdır.”

Haccın Nuru

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «الْحَاجُّ لَا يَزَالُ عَلَيْهِ نُورٌ الْحَجِّ مَا لَمْ يُلَمَّ بِذَنْبٍ».^{[101]101}

Hiz. İmam Cafer Sadık (a.s): “Hacı günah işlemedikçe, hac nuru onun üzerinde kalır.”

Tekrar Hacca Dönüşü Niyet Etmek

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «مَنْ أَرَادَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ فَلْيُؤَمِّمْ هَذَا الْبَيْتَ، وَ مَنْ رَجَعَ مِنْ مَكَّةَ وَهُوَ يَنْوِي الْحَجَّ مِنْ قَابِلٍ زَيْدًا فِي عُمْرِهِ».^{[102]102}

Hiz. Muhammed (s.a.a): “Kim dünya ve ahireti isterse, bu eve gelsin. Kim Mekke’den ayrıldığında gelecekte tekrar Mekke’ye dönmeyi niyet ederse ömrü uzar.”

Haccın Ne ile Kamil Olur?

قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «إِذَا حَجَّ أَحَدُكُمْ فَلْيَحْتِمِ حَجَّهُ بِزِيَارَتِنَا لِأَنَّ ذَلِكَ مِنْ تَمَامِ الْحَجِّ».^{[103]103}

Hiz. İmam Cafer Sadık (a.s): “Sizden biriniz hac edince haccını bizim ziyaretimizle tamamlasın çünkü bu haccın tamamlanması sayılır.”

Peygamber (s.a.a)’i Ziyaret Etmek

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «مَنْ حَجَّ فزارَ قَبْرِي بَعْدَ مَوْتِي كَانَ كَمَنْ

¹⁰⁰[100] Mustedreku’l-vesail c. 10 s. 165

¹⁰¹[101] el-Kâfi c. 4 s. 255

¹⁰²[102] Men la Yehzeruhu’l-Fakih c. 2 s. 141

¹⁰³[103] İlelu’ş-Şerayi s. 459

Hız. Peygamber (s.a.a): “Kim hacceder ve ölümünden sonra kabrimi ziyaret ederse hayatımda beni ziyaret etmiş gibi olur.”

Peygamber (s.a.a) ile Haccetmek

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «إِنَّ زِيَارَةَ قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) تَعْدِلُ حَجَّةً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) مَبْرُورَةً». [105]105

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “Resulullah’ın mezarının ziyareti, Resulullah ile yerine getirilen kabul olunmuş hacca denktir.”

Muhabbetten Kaynaklanan Ziyaretin Mükâfatı

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «مَنْ جَاءَنِي زَائِرًا لَا يَعْمَلُهُ حَاجَةً إِلَّا زِيَارَتِي، كَانَ حَقًّا عَلَيَّ أَنْ أَكُونَ لَهُ شَفِيعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ». [106]106

Hız. Peygamber (s.a.a): “Kim başka bir hedefi taşımaksızın yalnız benim ziyaretim için (Medine’ye) gelirse Kıyamet günü ona şefaathçi olmak bana düşer.”

Yakından Selam Vermenin Fazileti

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى لِي مَلَكَيْنِ يَرُدَّانِ السَّلَامَ عَلَيَّ مِنْ سَلَمٍ عَلَيَّ مِنْ شَرْقِ الْبِلَادِ وَغَرْبِهَا، إِلَّا مَنْ سَلَّمَ عَلَيَّ فِي دَارِي فَإِنِّي أَرُدُّ عَلَيْهِ السَّلَامَ بِنَفْسِي». [107]107

Hız. Muhammed (s.a.a): “Allah Teala benim için iki melek yarattı; Bunlar, doğu memleketlerinde olsun batı memleketlerinde olsun bana selam verenlerin selamına cevap verirler. Ama evimde bana selam verenler başka, çünkü kendim onların selamlarına cevap veririm.”

[104]104 Mu’cemu’l-Avsat, Et-Tabarani c. 3 s. 351

[105]105 Vesailu’s-Şiâ, c. 14 s. 335; Kamilu’z-Ziyarat s. 47

[106]106 Mu’cemu’l-Kebir, Et-Tabarani c. 12 s. 225

[107]107 Kenzu’l-Ummal c. 12 s. 256

Mescidu'n-Nebi'de Namaz Kılmak

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ عَشْرَةَ آلَافِ صَلَاةٍ فِي غَيْرِهِ مِنَ الْمَسَاجِدِ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ، فَإِنَّ الصَّلَاةَ فِيهِ تَعْدِلُ مِائَةَ آلْفِ صَلَاةٍ».^{[108]108}

Hız. Peygamber (s.a.a): “Bu mescidimde bir namaz, diğer mescitlerde kılınan on bin namaza denktir, Mescidu'l-haram müstesna, çünkü orada namaz yüz bin namaza bedeldir.”

Cennet Bahçesi

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «مَا بَيْنَ قَبْرِي وَ مِنبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، وَ مِنبَرِي عَلَى ثُرْعَةٍ مِنْ ثُرْعِ الْجَنَّةِ».^{[109]109}

Hız. Peygamber (s.a.a): “Kabrimle minberimin arası cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim ise cennet kapılarından bir kapı üzerindedir.

Hız. Fatime'ye (s.a) Selam Vermek

«أَخْبَرَنِي أَبِي وَ هُوَ ذَا هُوَ أَنَّهُ مَنْ سَلَّمَ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ أُوجِبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ».^{[110]110}

Hız. Fatıma-i Zehra (s.a): “Babam bana bildirdi ki: “Kim üç gün bana ve ona selam verirse Allah ona cenneti farz kılar.”

İmamlara Selam Vermek

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) وَ نَظَرَ النَّاسَ فِي الطَّوَافِ قَالَ: «أَمْرُوا أَنْ يَطُوفُوا بِهَذَا ثُمَّ يَأْتُونَا فَيَعْرِفُونَا مَوَدَّتَهُمْ ثُمَّ يَعْرِضُونَ عَلَيْنَا نَصْرَهُمْ».^{[111]111}

Hız. İmam Muahmmed Bakır (a.s) tavaf etmekte olan halka bakarak şöyle dedi: Bunlara bu evi tavaf etmeleri sonra bize gelip sevgilerini bildirmeleri ve yardımcımız olduklarını açıklamaları emrolunmuştur.

¹⁰⁸[108] el-Kâfi c. 4 s. 556; Sevabu'l-A'mal s. 50

¹⁰⁹[109] el-Kâfi c. 4 s. 554

¹¹⁰[110] Tehzibul-Ahkâm, c. 6 s. 9

¹¹¹[111] Mustdreku'l-vesail c. 10 s. 189

Uhut Şehitlerine ve Hz. Hamza'ya Selam Vermek

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «إِنَّ فَاطِمَةَ (عَلَيْهَا السَّلَامُ) كَانَتْ تَأْتِي قُبُورَ الشُّهَدَاءِ فِي كُلِّ غَدَاةٍ سَبَّتِ قَبْرِي قَبْرَ حَمْرَةَ وَ تَتَرَحَّمُ عَلَيْهِ وَ تَسْتَغْفِرُ لَهُ».^[112]^[112]

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “Hız. Fatime (a.s) Her Cumartesi sabahı şehitlerin mezarına gidip Hamza'nın mezarının yanına varır, ona rahmet ve mağfiret dilerdi.”

İmamların Mezarını Ziyaret Etmek

قَالَ الرَّضَا (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْدًا فِي عُنُقِ أَوْلِيَائِهِ وَ شِيَعَتِهِ وَ إِنَّ مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ وَ حُسْنِ الْأَدَاءِ زِيَارَةُ قُبُورِهِمْ، فَمَنْ زَارَهُمْ رَغْبَةً فِي زِيَارَتِهِمْ وَ تَصَدِيقًا بِمَا رَغِبُوا فِيهِ كَانَ أَمْتَهُمْ شُفَعَاءَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».^[113]^[113]

Hız. İmam Rıza (a.s): “Her İmam'ın dostları ve Şiası üzerinde bir ahdi vardır. Onların mezarlarını ziyaret etmek, ahde tam vefa etme ve en güzel şekilde hakkı eda etmekten sayılır. İmamlar, onların ziyaretini arzu ederek ve onların yöneldikleri şeyi tasdik ederek onları ziyaret ederse Kıyamet günü onların şefaatçileri olurlar.”

Kuba'da Namaz Kılmak

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «الصَّلَاةُ فِي مَسْجِدِ قُبَاءٍ كَعُمْرَةٍ».^[114]^[114]

Hız. Peygamber (s.a.a): “Kuba Camiinde namaz kılmak, ümre yapmak gibidir.”

Diğer Müslümanlarla Karşı Güzel Davranış

زَيْدُ الشَّحَّامُ عَنِ الصَّادِقِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، أَنَّهُ قَالَ: «يَا زَيْدُ خَالِفُوا النَّاسَ بِأَخْلَاقِهِمْ، صَلُّوا فِي مَسَاجِدِهِمْ وَ عُوذُوا مَرْضَاهُمْ وَ اسْتَهْدُوا جَنَائِزَهُمْ وَ إِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَكُونُوا الْأَيْمَّةَ وَ الْمُؤَدِّبِينَ فَافْعَلُوا، فَإِنَّكُمْ إِذَا فَعَلْتُمْ ذَلِكَ قَالُوا هُوَ لِأَيِّ الْجَعْفَرِيِّ، رَحِمَ اللَّهُ جَعْفَرًا مَا كَانَ أَحْسَنَ مَا يُؤَدِّبُ أَصْحَابَهُ وَ إِذَا تَرَكَتُمْ ذَلِكَ قَالُوا هُوَ لِأَيِّ الْجَعْفَرِيِّ، فَعَلَ اللَّهُ بِجَعْفَرَ مَا

¹¹²[112] Tehzibul-Ahkâm, c. 1 s. 465

¹¹³[113] el-Kâfi c. 4 s. 567

¹¹⁴[114] Sünen-i Tirmizi c. 2 s. 145

كَانَ أَسْوَأَ مَا يُؤَدَّبُ أَصْحَابَهُ».[115]115

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “Ey Zeyd! İnsanlara örf ve ahlaklarını gözeterek güzel ahlakla onlarla davranın. Camilerinde namaz kılın, hastalarını ziyaret edin, cenazelerine katılın, aralarında imam veya müezzin olabilseniz bunu yapın; Böyle yapacak olsanız “İşte bunlar Caferilerdir, Allah Cafer’e rahmet etsin ne güzel dostlarını terbiye etmiştir” derler. Ama bu işleri yapmasanız işte Caferiler, Allah Cafer’e yapacağını yapsın; dostlarını ne kötü terbiye etmiştir, derler.

Hacıları Karşılama

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (عَلَيْهِمَا السَّلَامُ) يَقُولُ: يَا مَعْشَرَ مَنْ لَمْ يَحْجَّ اسْتَبْشِرُوا بِالْحَاجِّ وَ صَافِحُوهُمْ وَعَظِّمُوهُمْ، فَإِنَّ ذَلِكَ يَجِبُ عَلَيْكُمْ، تُشَارِكُوهُمْ فِي الْأَجْرِ».[116]116

Hız. İmam Cafer Sadık (a.s): “İmam Zeynelabidin (a.s) şöyle derdi: Ey hacetmeyen kimseler hacıların gelişini müjdeleyerek sevinin. Onlarla görüşün ve onlara saygı gösterin. Kuşkusuz bu onların sevabına ortak olmanıza sebep olur.”

Hacı Adaylarının Ailelerine Yardımcı Olma

قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَنْ خَلَفَ حَاجًّا فِي أَهْلِهِ وَ مَالِهِ كَانَ لَهُ كَأَجْرِهِ حَتَّى كَانَهُ يَسْتَلِمُ الْأَحْبَارَ».[117]117

Hız. İmam Zeynelabidin (a.s): “Kim bir hacı adayının aile ve malını korumayı üstlenirse Ka’benin taşlarına el sürmüş gibi mükâfat kazanır.”

Ne Mutlu Size!

عَنْ يَحْيَى بْنِ يَسَارٍ قَالَ: حَجَجْنَا فَمَرَرْنَا بِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فَقَالَ: «حَاجُّ بَيْتِ اللَّهِ وَ زُورُ قَبْرِ نَبِيِّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) وَ شِيعَتُهُ آلِ مُحَمَّدٍ هَنِيئًا لَكُمْ».[118]118

[115]115 El- Vafi c. 2 s. 182 Men la Yehzeruhu'l-Fakih c. 1 s. 383

[116]116 el-Kâfi c. 4 s. 264

[117]117 Mehasin c. 1 s. 147; Vesailu's-Şiâ, c. 11 s. 430

[118]118 el-Kâfi c. 4 s. 549

Yahya b. Yesar anlatıyor: “Hac amellerimizi yerine getirdik ve İmam Cafer Sadık’ın huzuruna vardık. İmam şöyle dedi: Allah’ın evini haccedenler, Peygamber’inin mezarının ziyaretçileri ve Al-i Muhammed’in şiası, ne mutlu size!